

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
Izdati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vln.,
za uradne razglase 120 K, za poslane in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Naroda“ Tiskarna Kraljeva
ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—		12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zaščiteno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

K položaju v Sloveniji.

(Iz govora predsednika demokratske stranke dr. V. Kukovca v Slov. gradu.)

Ena izmed najznačilnejših pri-
kazni našega javnega življenja je
razsulo stranke, ki je bila na Sloven-
skem skozi desetletje na krmilu. Su-
steršič - Korošecve ljudske stranke.
Ob začetku svetovne vojske je sto-
rila usodno napako, da je prisegla na
avstrijsko zvezdo in s tem nako-
pala prokletstvo odgovornosti za
neizmerno gorje, ki ga trpi vsled te
vojske tudi naš narod na gospodar-
skem polju še danes. Ko so voditelji
videli, da so jo zavozili, vrgla sta
Krek in Korošec Šusteršiča s po-
gumno kretnjo iz potaplajoče se
ladje. Rada sta sprejela pomoč prej
toliko zasvoženih slovenskih na-
rodnikov zlasti današnjega pred-
sednika deželne vlade dr. Žrjavanja, pri
čegar rodoljubnem ognju je zlasti dr.
Korošec kahal lonček svoje juhe, da
si je pridobil pri naši nesebični po-
moči celo neko skoro svetovno ime.
Toda po prevratu je pridobil dr. Ko-
rošec v Beogradu ministrsko čast,
doma je pa izginil svojim somišljeni-
kom izpred oči.

Kmalu je izgubil tla pod nogami
v Beogradu kot minister, doma pa
kot predsednik ljudske stranke. Prvi
mož stranke v domačiji, deželni
predsednik dr. Brejc, je v malo ted-
nih izginil popolnoma iz površja, ta-
ko da danes njegovega imena skoro
nikdo več niti ne imenuje. Vzrok
vsemu temu je, ker se je stranka od-
rekla veliki ideji narodnega edin-
stva jugoslovanskega in se zvezala
s političnimi mrličema Protičem in
Laginjo. Lepo vlogo bi bila mogla ta
stranka igrati v demokratski koali-
ciji, pa hoteli so biti rajši samodržci
v mali Sloveniji nego koristni so-
tudiniki za veliko Jugoslavijo, kar
bode jih kmalu stalo življenje.

Začetkom decembra so na skraj-
no dolgačasno zborovanju opozici-
onalnih glav v Beogradu zapeli slo-
venski klerikalci svojo labodjo pe-
sem.

V Sloveniji umira klerikalna
stranka na istem zlu, na katerem se
je svoj čas moči polastila. Isti kmet,
na katerega ramenih je osnovala
pred leti svojo moč nad slovensko
inteligenco, poslušal se je v drugi iz-
daji gesla o kmečki veljavi in se
osamosvojil v lastni stranki, ki noče
nič več vedeti o vodstvu dr. Koroš-
ca. Kakor burja brije po slovenskih
poljanah klic samostojne kmetijske
stranke, dočim slovenski klerikalni
voditelji hodijo po shodih na Hrva-
škem. Zgodilo se jim pa bode, kakor
vsakemu vojskovedcu na zmagoval-
nem pohodu čez mejnike ožjega do-
mačega ozemlja, da jim bode požgal

za hrbtom v domačiji požar ljudske
nevolje, kar začasno pridobi njih kle-
rikalno orožje na ozemlju onstran
najožjih domačih mej. Razbili so v
svoji slepoti parlament, obropali se
be in žalostne zaveznike frankovce
in radikalce javnega pozorišča, pro-
kletstvo jim je za petami.

Druge prav značilna prikazen v
naši politiki so socialni demokrati.
Pred vojsko smo bili vajeni slišati o
njih, da so razdirajoči činitelji, so-
vražniki obstoječega družabnega re-
da. Danes vidimo socialne demo-
krate kot ministre v osrednji in po-
verjeniki v pokrajinski vladi, ki s
svojo delavnostjo in smislom za
utrjenje države na znotraj vzbujajo
pozornosti. V času, ko tu pa tam ce-
lo meščanski činitelji zagrožijo s
štrajkom, je slovenski rudar, od ka-
terege je neizmerno mnogo odvisno,
zvest državi, četudi je mani šol ob-
skoval. Gotovo je tudi med delav-
stvom po tujem zapeljevanju močna
struja za prevrat, toda tem večja je
zasluga voditeljev, ki z nevarnostjo
za svoj ugled sodelujejo na vladi in
vzdržujejo delavsko disciplino. Soci-
jalni demokrati niso v Sloveniji da-
nes torej le državo ohranjajoči čini-
teli, ampak gredo v ocenjevanju
svoje veljave celo predaleč.

Pri pogajanjih za sestavo dežel-
ne vlade v Ljubljani so zahtevali za
sebe poverjenost notranjih zadev.
Demokrati smo bili prepričani, da
se to poverjenostjo ti stranki ne mo-
re dati. Nismo mogli prevzeti odgo-
vornosti za slučaj, če bi pod prit-
skom delavstva levega krila pover-
jenik notranjih zadev zamudil kak
ukrep, vsled česar bi se moglo spra-
viti v nevarnost, kar je narod pribo-
ril v težkem boju. To različno nazi-
ranje pa ni spremenilo dobrega raz-
merja obeh strank, ki sodelujeta na
vladi v Beogradu in v Ljubljani in
tvorita večino v začasnem držav-
nem zboru. Naš interes je, da se so-
cijalna demokracija vzdrži v boju s
svojim levim krilom, s komunisti, ki
so nam vsem danes edina resna ne-
varnost.

Obžalovati nam je pa tretji va-
žen pojav, ustanovitev narodno-
socialne stranke, ki se je ustanovila
v Ljubljani preteklo nedeljo. Njen
predsednik, osebno vsekakor idealen
mož, Ivan Deržič, je ob ti priliki iz-
javil, kakor glasi javno poročilo, da
demokratska stranka nima opraviče-
nosti do obstoja, ampak narodno-
socialna stranka. S to ustanovitvijo
pa idealni Ivan Deržič po mojem
mnenju ni storil usluge niti svojim
somišljenikom niti svojemu narodu.

Podstavil je nogo veliki državotvor-
ni stranki, demokratski stranki, ko
se gre za odločilni boj zoper sovra-
žnike državne edinstvenosti. Skušal
je slovenskem delu naroda oslabil po-
ložaj stranki, ki s programom in z
dejanji dokazuje dobro voljo uvelja-
viti v državi spocialno pravičnost,
mesto da bi v okviru te stranke, ka-
mor spada, sodeloval za velike cilje.

Demokratski stranki je kljub
Deržičevemu drugačnemu prepriča-
nju zagotovljena zmaga kot najmoč-
nejši stranki v državi. Slovenski in-
teligenci okoli Deržiča je pa gotov
očitek naroda, da iz osebnih časti-
hlepnosti slovenski inteligenci ni pri-
govarjal v odločilnem trenutku svoje
sile pridružiti vrstam prvih mož Ju-
goslavije, ki so celo v prognanstvu
trpeli za zmago prave demokracije.
Slovensko razumništvo je s tem v
nasprotju s svojo politično pretek-
lostjo speljano na stransko pot, kjer
plemenitim naporom ne bodo odgo-
varjali uspehi. Deržič in tovariši še
danes smatrajo primernim demo-
kratski stranki očitati zaščito kapita-
lizma, ko ima ista največje težave
baš iz te strani.

Narodnosocialna stranka hoče
svoje moralčno opravičenje najti v
nezadovoljnosti stalnih nameščenc-
ev s prejemki. Ne priznava svetov-
ne vojske, proti kateri smo se mi
upirali, kot vzrok vse bede. Vse kar
prvi možje naroda v svoji vladi pod-

vzamejo v zboljšanje razmer, prezir-
ra ta stranka, od katere bi pričako-
vali, da to pravično ocenjuje.

Takim nedostatom bi se pa
lahko prišlo v okom tudi z delom v
skupni demokratski stranki. Sloven-
sko meščanstvo je bilo zmiraj nosi-
lec narodne misli, sedaj se mu pa
dopoveduje, da nima opravičbe ob-
stanka demokratska stranka, katere
državopravni program temelji na
starih tradicijah jugoslovanskega
naroda. Mislim, da so storili napako
oni, ki z ustanovitvijo nove stranke
spravljajo slovensko razumništvo
vseh slojev v nasprotje z demokrat-
sko stranko, ki je danes nujna drža-
vna potreba. Verujejo mi pa naj, da
pride drugo spoznanje, upam, da za
njih še pravočasno.

V očigled veliki nervoznosti na-
še javnosti treba danes politikom
demokratske stranke mnogo potr-
pežljivosti. Z ozirom na velike nalo-
ge, ki nas čakajo, bomo primerno
obravnavali stranske skoke rojakov,
ki imajo slabe živce, ker je od njih
manj odvisno nego mislijo, ker im-
amo dobro vest. Računamo tudi s
tem, da velik del te generacije sploh
še ni sposoben ceniti velikost svoje
domovine, kar nam pa prinese goto-
vo najbližji naraščaj. Čez velike tež-
koče časa nas pa prepelje le velika
lubezen do smotrenega nesebičnega
dela.

Preokret v poljski vnanji politiki

Državni podtajnik poljskega mini-
strstva vnanjih del Vladislav Skr-
zynski je pred kratkim odstopil. To
bo izpremenilo tudi kurz poljske po-
litike zlasti napram Rusiji.

Ze pred vojno in tekmo vojne sta
se na Poljskem kazali dve struji na-
cionalno - političnega mišljenja, ena,
ki je bila orijentirana avstrijsko-nemški,
druga, ki je simpatizirala z Antanto.
Prvo strujo je v začetku vojne Avst-
rija organizirala v takozvani Narodni
Komitet v Krakovu; tej struji je pripa-
dal n. pr. bivši avstrijski minister Bi-
linski in krakovski publicist Vladislav
Skrzynski (= Skřinski). Ententofilsko
strujo so zastopali zlasti Narodni De-
mokrati, ki sta jih v Galiciji zastopala
Glubinski in Skarbek, na Ruskem Pol-
jskem pa Roman Dmowski; ta struja je
med Poljaki slovanofilska. Razlika teh
dveh struj se pozna še danes pose-
bno po tem, kako ena in druga gleda
na rusko vprašanje.

Ministrstvo vnanjih poslov oprav-
lja zadnji mesec ministrski predsednik
Paderewski sam, eden izmed onih, ki
so med vojno bili zelo živahno delav-
ni v inozemstvu, zlasti v Ameriki. Pa-
derewski vodi poljsko državno politiko

tako, kakor misli večina poljskega na-
roda, v prijateljstvu z Entento. Toda
Paderewski mora biti mnogo v Pari-
zu in je zato doslej v ministrstvu vna-
njih del imel važno besedo njegov na-
menstnik državni podtajnik Skrzynski.
Nastale so difference zlasti v pogledu
na rusko vprašanje in posledica je bila,
da je Skrzynski pred 14 dnevi odstopil.

Skrzynski se je v svojih ruskih
mislih nagibal na stran Daszyskega,
znanega socialističnega gromovnika
proti Rusiji, ki zavzema sedaj napram
Rusiji to-le stališče: Poljsko je tre-
ba ločiti od Rusije z malimi
državicami, ki bi bile nekaj zid,
nekaka predstraža proti Vzhodu.

Ta smer poljske politike pospešuje
načrt samostalne Ukrajine ter je dosle
bila v zvezi z ukrajinskim generalom
Petljuro, ki je na vnanje reprezentiral
misije k Denikinu in Kolčaku, dasi so
je sedaj poražen in s tem tudi poljska
ukrainofilska politika. Seveda Skrzyn-
ski tudi dolgo ni maral poslati poljske
misije k Denikinu in Kolčaku, dasi so
to želeli pred vsem poljski legonariji,
ki stoje še v Sibiriji, a ko je poslal mi-
sijo, ji je na čelo postavil germanofil!

Z odstopom Skrzynskega bo pre-
nehalo pač tudi »ukrainofilstvo«
na Poljskem — ter bo še bolj zavladalo
prepričanje, da slabo skrbi zase tisti, ki
drugemu skuša telo kosati, dasi je iz-
ključeno, ga razkosati za trajno, da je
marveč za Poljsko najbolje, se sprja-
teljiti z močno demokratsko Rusijo. Zdi
se mi, da bo Poljska pri ureditvi Rusije
igrala važno vlogo; saj je nje najbolj
urejena sosedica ter ima celo dolgo fron-
to proti boljševikom od Litve do Ukra-
jine. Prav sedaj se poroča, da so Po-
ljaki že v globljih pogajanjih z Deniki-
nom in da se je iz tega nadejati plodov
za rusko - poljsko bodočnost.

Mi tu na jugu slišimo včasaj kaj d
žalostnem češko - poljskem sporu,
včasaj kaj o vzhodni Galiciji, ki je sedaj
menda precej definitivno priznana
Poljski, a malo se menimo za rusko-
poljsko mejo, pač je prav za prav še ni,
ker je še — fronta. Rusko - poljske
razmere so važne tudi za našo bo-
dočnost.

Dr. F. I.

Jugoslavija in Nemška Avstrija.

Vprašanje bodočega razmerja
med obema državama je splošno na
dnevnom redu v jugoslovanskih li-
stih. Slišijo se pritožbe in kritike,
dominirajoč ton pa je upanje, da bo
sta živeli obe državi v dobrem če-
ne v prijateljskem in zavezniškem
razmerju. Zdi se mi, da to ni tako
gotovo, vsaj navesti se da najmanj
toliko razlogov proti kot za.

Nemci so bili v naših krajih po-
znejši naseljenci, kajti nobeno plem-
ne pride v bivališče drugega, da bi
se dalo podvržeti, ampak da podvrže.
In tako so nas Nemci zaslužili, ka-
kor smo mi zaslužili prejšnje prebi-
valstvo v teh krajih. To stanje je tra-
jalo do vse leta 1918. Zato ni toliko
važno za naziranje nemškega ljud-
stva, kaj piše »Arbeiter Zeitung«
(včasih smo rekli »Fremdenblatt«) i)
ampak »Grazer Tagblatt« in drugi,
kajti ti izražajo nazor mase, ki je
merodajna. Tudi ni glavno če hoče-
mo pri nas znati nemški, ali se podi-
mo za precej iluzornim znanjem frau-
coščine, bistveno je, da smatramo
vse tuje za nekaj višjega, kar kaže
izrazito suženjsko psiho. Vendar bi
bilo navzlic vsemu mogoče in več
nego verjetno, da bi se pod silo raz-
mer vživel nemški narod polagoma
v vlogo koordinacije z jugoslovan-
skim in bi začeli mi spoštovati pred-
vsem svoj jezik, če bi gnal tok raz-
voja v tem smislu; potem bi dobili
zvezo zatiranih proti zatiralcem, ka-
kor jo je zasnoval leta 1815. Talley-
rand na Dunajskem kongresu. Ven-

kot dramatični pevki. Pri tej priliki bi
nasvetoval, naj se, če le mogoče, da
pevcem, ki reflektirajo na angazma,
prilika gostovanja. Če to ne gre, naj se
pa k skušnji dotičnega povabi razven
gledališko vodstvo, oziroma konsorcija
— kakor je drugod navada — vse ka-
peline in — huuu! — tudi kritiko.

Muzikalno maloprememba baleta
»Coppelia« in »Kraljica lutk« sta imela
vsaj to prednost, da je nastopilo vse
baletno osebje in je lahko pokazal go-
spod Pohan lep napredek svoje baletne
sole, ki je bil z ozirom na material, s
katerim more tu razpolagati, zelo raz-
veseljev.

Končno naj pripomnim še, da je
mnenje, kakor bi kritika s posebno
slastjo le »trgalas, neutemeljeno in z
veseljem čakam prilike, ko bom v za-
dregi radi dovolj laskave ocene. —r.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

LISTEK.

Operno gledališče.

Da ne bo nesporazumljenja in bre-
potrebne razburjenja, naj ugotovim —
smatrat bi se sje. moralo za samoobse-
bi razumljivo, a me je izkušnja izužila,
da temu pri nas ni tako, da je vsak,
kdor javno nastopi, izpostavljen kritiki,
ali mu je to všeč ali ne. Razumem prav
dobro občutljivost in ambicijo pevcev,
nepojmljiva pa mi je domišljavost po-
sameznih, v kateri se smatrajo nedo-
takljivimi in si enostavno hočejo prepo-
vedati svobodno kritiko. Tem bodi en-
krat za vselej povedano, da diči goto-
va skromnost celo resnične in velike
umetnike, ki naj jim bodo vzor tudi
glede vestne samokritike. — V tej želji
me potrjujejo deloma tudi predstave v
operi med tiskarsko stavko, omejeju-
jem se pa le na splošnejše opazke in
oceno glavnih vlog.

»Hoffmanove pripovedke so na
stalnem repertoariu skoro vsakega gle-

dališča, ker ne izgrešijo s svojo ro-
mantično snovjo in že popularno glas-
bo vtisa na najširše občinstvo. Vprjo-
ritev pod vodstvom kap. Brezovška
je bila za naše razmere prav dobra in
vestna, tretje dejanje bi brez drugega
lahko pokazali tudi na večjem gledali-
šču. Orkester je muziciral z očitnim
veseljem in zopet dokazal kako važno
je, da ima dirigent pravi kontakt in di-
rekten vpliv na glasbenike. Glavno vlogo
Hoffmana predstavlja g. Stepnowski
z umetniškimi okusom v igri in petju.
Za mani silajno višino nas odškoduje s
povsem muzikalno lepim prednašanjem
in za Neslovenca izvrstno izgovarjavo.
Njega vreden drug, zafrkljiv, a zvesti
Hoffmanov tovariš Nikolaj, je gdčna.
Medvedova. Za nekoliko volti, a letos
krepkejši glas g. Zatheya so bile nje-
gove vloge precej prikladne, najboljši
je bil brez dvoma kot Mirakel. Odlična
pridobitev za naš oder je gdčna. Zi-
kova. Poleg izborne sole ima sveže in
do skrajne višine lepo zvoneč sopran.
Kot Antonija je pokazala igralski ta-
lent in veliko okusa v muzikalnem fra-
ziranju.

V »Rigolettu« nas je iznenadila na
splošno zelo dobra režija in več kot
decentni kostumi. Plastična dekoracija
v prvem dejanju je za naš oder celo
nekaj nenavadnega. Hvalevredno je pel
zbor in se smiselno kretal v igri. Ob-
sežno glavno vlogo Rigoletta, ki nudi
priliko do uveljavljenja pevskih in
igralskih vrlin dobrega baritonista, je
kreiral g. Levar. Po mojem mnenju je
način, kakor g. Levar predstavlja Ri-
goletta, popolnoma napačen in sicer iz
sledenih razlogov: dvorni norec Rigo-
letto je grbav pohabljenec, ki se nor-
čuje s čustvi drugih in zlobno intrigira,
zanašajoč se na moč in naklonjenost
vojvode, katerega lahkoživost hoče s
tem ustreči. Tudi ko je najhuje zadet
v svojem globokem očetovskem čust-
vu, misli le na osveto, katere izvršitev
pa kot slabši in strahopetnejši pover-
li banditu Sparafucile. Mesto tega pohab-
ljenca pa vidimo večinoma nekakega
razjarjenega atleta. Priznam pa rad, da
so se g. Levarju posrečili nekateri glob-
je občuteni momenti, in to ravno ta-
krat ko je z glasom in kretnjami najbolj
štedil. Od pevca s precejšnjo odersko

rutino in sigurnostjo smemo tudi priča-
kovati, da ne igra skoro neprenehoma
s stereotipnim kriljenjem rok na vse
strani.

Partijo vojvode igra g. Dervota z
živahno eleganco. V pevskem oziru je
od vseh v Rigolettu najboljši, efektno
in globoko je pel znane tenorske arije in
se je celo ritmično precej dobro držal.

Spremljanje orkestra je bilo na me-
stih z lahko in priprosto italijansko
spremembo pretežno in okorno.

Gdčna. Gajeva kot Olimpija in gdč.
Richterjeva kot Gilda opravičujeta
vprašanje, zakaj ni vodstvo angajiralo
koloraturke. Četudi ni mogel biti reper-
toir letošnje sezone radi težkoč v na-
bavi notnega materiala i. dr. natančno
v naprej določen, je moral vodstvo —
ali kdor je angajiral — vendar raču-
nati s koloraturnimi partijami, anga-
žiralo je torej brez načrta in imamo pet
ali šest sopranistinj, a nobene kolora-
turke. Za gdč. Gajevo in Richterjevo ni
to seveda noben očitek, ker sta se za
vloge potrudili po svojih močeh, a kri-
vično se mi zdi, da se ju v to sili, kar
posebno gdč. Richterjevi lahko škoduje

Jar ne gre tok razvoja v tej smeri javljati razpadu nekdanje Avstrije in ravno vsled njenega razpada.

Ne samo vsa znanost ampak tudi praktični primer Italije in Nemčije nam kaže, da se velike celote ne drobijo, ampak nasprotno pritegujejo koncentrično različne manjše individualnosti. Pariška konferenca naj ne moti nikogar.

Zato je zame jasno, da bo težnja vodnica narodov Nemčije in Avstrije, da se združita prej ko mogoče. In kar je napoti združenju ali bodočemu razmahu združenega naroda, bo in je nasprotno Nemčiji kot celoti. Da smo to mi, je skoro vsaka beseda odveč. Kajti združena Nemčija bo hotela imeti Jadransko morje in obal.

To je zaenkrat še godba bodočnosti, mogoče ne predaljne, a zato nič manj resnična.

S tem je dana smer vsej naši prihodnji zunanji politiki. Ni glavno, kaj pišejo o nas v Nemški Avstriji in Nemčiji, glavno je, kako mislijo o nas v Rusiji, kajti brez nje smo suha veja... Na ta zid se moramo nasloniti in ne se orjentirati napram Rusiji po poročilih zlata lačnih eksistenc korumpiranega pariškega žurnalizma. Nemci gledajo samo na sever, glejmo z lastnimi očmi na vzhod, potem bo nujni obračun s severom enkrat lažji za nas.

Joso Jurkovič.

Hrvatom se luskajo, Slovence ponižujejo.

»Tagespošta« je te dni priobčila nov članek, v katerem se v vseh tonih laska Hrvatoma in ponižuje Slovence. V članku, ki nosi naslov »Kulturne stopnje naših jugoslovenskih sosedov« piše med drugim: »Prav čudno je, da so ravno Hrvati tako sprejemljivi in dostopni za nemško kulturo. To je z ozirom na Nemce glavna razlika, ki jih loči od Slovencev. Hrvat lahko pride v polno posest nemške kulture, ne da bi pri tem izgubil le trohico svojega hrvatstva. V Zagrebu se nahaja veliko število rodbin, ki rade in mnogo govorijo nemški, ne da bi s tem prenehale biti hrvaškega mišljenja in da bi ne branile pravic svojega naroda in domovine proti nasilstvom z vsemi svojimi močmi. Pri Slovincih je to drugače. Ako je Slovenec enkrat stopil v območje nemške kulture je z veliko lahkoto podlegel tej višji moči in je moral ravnodušno pretrpeti, da so ga njegovi rojaki proglašali za nemškutarja. Od tod tudi mržnja in sovraštvo Slovencev proti Nemcem, zato tudi strasten odpor proti vsemu, kar je prihajalo od našega naroda in kar je spominjalo na naše ljudstvo... Kar se tiče kulturne višine, je treba Hrvatve nesporno uvrstiti na prvo mesto, zakaj njihova narodna kultura je izvirna, pristna, samonikla in od veke vekov neprekinjena. Hrvati

imajo sicer znatnejši odstotek analifabetov, kakor Slovenci, ki so bili tako dolgo pod nemškim vodstvom, in imajo tudi daleko živahnejše in pristnejše duševno življenje, kakor njihovi zapadni sosedje. Slovenci so narod brez zgodovine, brez samonikle naobrazbe, katerih šolstvo se nahaja še le v povojih, dasi so se sedaj od Srbov dali obdariti z vseučiliščem. Kako se bodo vedli napram veličini in resnosti te visoke kulturne naloge, bo pokazala še le bodočnost. Kar smo doslej čuli z onkraj Drave nam priča, da je onkraj naših meja po izgono Nemcev jel zelo redko kapljati studenec kulture, kar nam povzroča velike skrbi, da bi se nam v mnogem oziru ne približal Balkan... Naši graški prijatelji se hudo motijo, ako mislijo, da bodo z laskanjem in božanjem pridobili Hrvatve, to se pravi poštene Hrvatve, ker pristaše in somišljenike drja. Saksa, Franka in drugih dvomljivih eksistenc, ki se sedaj potikajo po Gradcu in dobro žive na račun habsburške gosnode, ne prištevamo k Hrvatoma. Kar pa se nas Slovencev tiče, smo na »Tagespoštine ljubezljivosti« že tako navajeni, da bi naravnost ugovarjali in protestirali, ako bi nas ta list kdaj hvalil ali se nam laskal.

iz Lugana: Italijanska zbornica je v včerajšnji seji z vsemi glasovi proti glasovom socialnih demokratov odobrila odgovor na prestolni govor. Zanimivo je bilo glasovanje o dodatnih predlogih. Soglasno je bil sprejet dodatni predlog, ki pozivlje vlado, naj v svetu entente deluje na to, da se opusti vsaka intervencija na Ruskem, da se konča blokada ter da se vzpostavijo diplomatski in gospodarski odnosi z vladami, ki so nastale na ozemlju carske Rusije. Tudi socialisti so glasovali za ta predlog, potem ko je Modigliano za svojo skupino izjavil, da ne pripozna za definitivno vlado tolp, kakor so Deniklino in Kolčakove. Veliko pozornost je vzbudilo, da je glasovala tudi skupina katolikov za dodatni predlog socialistov, ki zahteva, da se slabo ali sploh neobdelana zemljišča odkazejo delavskim zadrugam, ter tako predlogu zagotovila večino. Včerajšnji nastop katolikov je pokazal, da vsaka skupina poljubno lahko tvori večino, ako je tudi pripravljena udeležiti svojo moč na polju socialne obnove. — Pred glasovanjem v zbornici je dal ministrski predsednik Nitti nekatera pojasnila, da vlada ne namerava v tem trenutku sklepiti mednarodnih pogodb, ki bi Italijo vezale v bodočnosti. Nadalje da vlada ne bo uvedla novih carinskih tarifov potem naredbe, temveč šele po odobritvi zbornice. Končno je poudarjal Nitti gospodarski pomen Severne Amerike za Italijo, ki zahteva obzirnost. Nato je ministrski predsednik odločno dementiral, da se namerava Italija eventualno pridružiti oboroženi akciji v Rusiji. Končal je z izjavo, da smatra vlada zbornico za stalno konstituanto. Zato se ne bo protivil reformnim predlogom, ki ostajajo bistveno v okviru italijanskih državnih naprav. Obstoje dveh skupin socialistov in ljudske stranke parlamentarnega življenja ne bo oviral, temveč ga nasprotno krepil. Glede na vzpostavitev odnosov z Rusijo je Nitti izjavil, da bi se mogle zopet uveljaviti gospodarske vezi soglasno z zaveznicami, ne verjame pa, da bi imele to takoj znatne uspehe.

NOVA POLJSKA VLADA.

LDU. Varšava, 14. decembra. (ČTU.) Včeraj je bil sestavljen nov kabinet. Predsedstvo ima Skulski, ministrstvo za notranje stvari: Wojciechowski; ministrstvo za finance: Grabski; minister za zunanje stvari bo imenovan pozneje, začasno pa bo njegove posle vodil državni podtajnik v predsedstvu Wroblewski.

ČESA VSE NE ŽELE MADŽARI.

Zagreb, 16. decembra. Madžarski listi poročajo, da bo v Medžimurju izvedeno ljudsko glasovanje, da se ljudstvo izjavi, kam želi. Za časa glasovanja bi morale jugoslovanske čete zapustiti Madžimurje in bi to ozemlje zasedla angleška vojska, ki bi pazila na red in mir. »Narodna Politika« izjavlja, da je ta vest povsem tendenciozna in naperjena v prvi vrsti na to, da se s takimi lažmi uvede nered in nemire v Medžimurje.

MADŽARI MOBILIZIRAJO.

LDU. Dunaj, 15. decembra. (ČTU.) »Korrespondenz Nova« javlja, da jo po zanesljivih poročilih ogrska vlada odredila mobilizacijo 23. do 40 letnih in da je zaprla meje proti čehoslovski republiki.

NA TIROLSKEM SE PRITOŽUJEJO.

LDU. Dunaj, 16. decembra. (ČTU.) »Arbeiter Zeitung« piše: Reakcija na Tirolskem se je popolnoma na tihem oborožila. Na tisoče pušk so raznesli iz vojaških skladišč ter razdelili med neaktivne gaziste in meščansko brambo. »Arbeiter Zeitung« pozivlje vlado, naj posreduje in prepreči nadaljnje priprave za meščansko vojno.

NOV ULTIMATUM NEMČIJ.

LDU. London, 16. decembra. (Dun. KU.) — Brezlično. Iz Pariza javljajo, da se ne bodo več pogajali ustno z novo nemško delegacijo. Po proučitvi odgovora in dokaznih spisov bo vrhovni svet v obliki ultimata stavil zahtevo, da se podpiše dodatni protokol.

FRANCOSKA IN VATIKAN.

LDU. Nauen, 16. decembra. (Brezlično.) Zdi se, da so se med francosko vlado in Vatikanom zopet vzpostavile diplomatske zveze. Obstoječi zakoni na Francoskem se menda ne bodo izpremenili, toda francoska vlada jamči katolikom na Francoskem popolno svobodo. Za to pa hoče Vatikan popolnoma prepustiti Francoski varstvo katolikov v orientu.

PAPEŽEV KONSISTORIJ.

LDU. Rim, 15. decembra. (Dun. KU.) »Agenzia Stefani« poroča: Tajnemu konsistoriju je prisostvovalo veliko število kardinalov. Papež je govoril v latinskem jeziku o razmerah, ki so vsled vojne nastale za cerkev. Besedilo govora ostane tajno. Papež je imenoval nove

kardinale in potrdil nekoliko škofov, katerim je izročil insignije v slavnostni seji in ob navzočnosti papeževga dvora. Potem je govoril Benedikt XV. o dolžnostih novovoljenih kardinalov. Grof Fasa je odpotoval v Saragoso, da izroči insignije kardinalu Soldevillu, edinemu kardinalu, ki ni prišel v Rim.

IZ KANADE.

LDU. Dunaj, 16. decembra. (ČTU.) »Der neue Tag« poroča iz New Yorka, da je Kanada v zadnjih tednih izgnala 60.000 podanikov bivše Avstro-Ogrske, ki so se pred vojno naselili kot poljedelci in kmetijski delavci, ter da je prepovedala tudi vsako naseljevanje. V posameznih primerih prepoved naseljevanja ne velja za državljane entente.

Politične vesti

— Politični klub ima svoj sestanek ob 8. zvečer, dne 19. t. m. v hotelu »Slon«.

— Ministrski svet. Beograd, 16. decembra. Včeraj ob 18. uri se je vršil ministrski svet, na katerem se je pisala odredba o odgovoditvi parlamentu nato pa je razpravljala ministrski svet o povišanju plač vsem državnim nameščencem. Ob 20. in pol se je seja prekinila in se bo nadaljevala danes popoldne.

— Nove volitve. Beograd, 16. decembra. V ministrstvu za notranje zadeve se pripravljajo vse za izvedbo občinskih volitev, ki se naj vrše koncem januarja ali pričetkom februarja. V političnih krogih se govori, da bodo nastopile opozicijske stranke pri volitvah skup in da se bo tudi demokratska zajednica odločila za skupno nastopanje s socialnimi demokrati.

— Moravi se svita. LDU. Beograd, 16. decembra. Zastopniki samostalne, napredne in liberalne stranke iz moravskega okrožja so sklenili, da prekinejo z vsemi dosedanjimi strankarskimi tradicijami svojih strank ter da gredo v volitve z enotno listo kot enotna stranka. Po inicijativi iz naroda začela se je tako demokratska zajednica pretvarjati v demokratsko stranko.

— Demanti dr. Nežića. Sarajevo, 16. decembra. Dr. Nežić odločno demantira vest beogradske »Politike«, češ, da je on nastopil proti odgoditvi parlamenta in konstatira, da se popolnoma strinja z nastopom demokratske zajednice.

— Kriza v bosanski vladi. Sarajevo, 16. decembra. V radikalnih krogih se trdi, da pride v najkrajšem času do velikih sprememb v upravi zemaljske vlade v Bosni, v demokratskih krogih pa se smatra kriza za rešeno in bo ostal Atanazij Šola na svojem mestu. Izvršile se bodo le nekatere izmenjave in popolitve v bosanski vladi.

— Komunisti proti reakcionarcem. Zagreb, 16. decembra. »Nova istina«, glasilo hrvatskih komunistov, priobčuje sklep stranke z dne 11. decembra, ki pravi med drugim: Nove občinske volitve stoje pred durmi. Naša stranka ne bo sklenala nobenih kompromisov s strankami buržoazije. Nastopili bomo enotno, naš boj pa bo naperjen v prvi vrsti proti reakciji in onim elementom, ki hočejo, da bodi naša država eldoradom raznih odurokov, verižnikov in širiteljev separatizma. Taki elementi so pripravljeni ugoditi pot za povratek Habsburžanov, ker pričakujejo od znanega gesla: Ovlade et impera osebne materialne koristi.

— Ponesrečeno pismo St. Baniča na ministrskega predsednika. Beograd, 16. decembra. Zadeva pisma poslanca St. Baniča na ministrskega predsednika Lj. Davidovića radi regentovega intervjuja z urednikom »Petit Journala« je vzbudila v beogradskih političnih krogih mnogo smeteh. V časopisju pa mnogo nepotrebnih polemik. »Politika« piše pod naslovom: »Quod licet Jovi«, da se do sedaj še nikdar ni čulo o nastopu tega mladega politika in da se je hotel s tem ponesrečenim poizkusom spraviti v ospredje. — Na drugi strani se govori, da je bil St. Banič od gotove strani nahujšan, da je podal to interpelacijo, da diskreditira dr. Koroščevo gruno, kateri pripada in kateri se podtika antidinastično mišljenje. Govori se, da je St. Banič dobil od svojih lastnih pristaev nezaušno in ukor radi tega svoelastnega nastopa. — »Politika«, »Epoha« in »Radničke novine« imenujejo nastop t. Baniča zelen in nedorasel ter se na vse načine norčujejo iz njega.

— Črnogorsko vražanje ne obstoja več. Dopisnik »Journal des Debats« piše s Cetinja: »Vojska, ki je okupirala Črno goro, se rekrutira na dveh tretjinah iz Črnogorcev. Od 200 uradnikov, ki se nahajajo na črnogorskem teritoriju, le samo 18 Srbov. Črnogorska javnost se čudi, da se na zadnji še vedno govori o črnogorskem vražanju. Razgovarjal sem se z mnogimi črnogorskimi častniki, ki so vsi zatrjevali, da črnogorsko vražanje ne obstoja več. V anekdotičnem parlamentu je bila podana interpelacija z ozirom na vesti, da je bil anekdotični delavci grof Salis s svojim sramotnim v Črni gori slabo srečel. Informiral sem se o tej stvari pri dobro poučenih faktotih, ki so izjavili: »Grof Salis, bivši angleški

poslanik v Črni gori, je znan kot dober prijatelj razkralja Nikole. Povsodi je bil sprejet z največjo vladnostjo, dasi je vsakdo vedel, da je njegovo priljubljenost z Nikito tako veliko, da se upravičeno lahko dvomi o nepristranosti njegovih poročil. Toda tudi njegova pristranska enketi ni dala onega, kar so pričakovali sovražniki Jugoslavije, t. j. ni se ji posrečilo prepričati zaveznike, da bi Črnogorci želeli, da bi se povrnil kralj Nikita.«

— Sporazum med vlado in črnogorskim klubom. Beograd, 16. decembra. Kakor znano, obstajalo je med vlado in črnogorskim klubom, čigar zastopnik Pilepić sedi v ministrstvu, nespornost glede taktike v parlamentarnem delu. Črnogorci so vstrajali na svoji znani zahtevi z dne 24. oktobra, da mora vlada v zvezi s parlamentom reševati svoje delo in so zahtevali, da se še enkrat poskuša pripraviti opozicijo do skupnega dela z vlado. Večina v vladi je sedaj prepričala Črnogorce o začasnih nemogućnosti tega, dala pa je izjavo, da se obnovi poizkus, pridobiti za redno delo tudi opozicijo. Na podlagi tega je minister Pilepić podpisal skupno z ostalimi ministri ukaz o odgoditvi parlamenta in preključil svojo demisijsko izjavo. Ako se v teku dveh mesecev pokaže, da bi bilo parlamentarno delo brezuspešno, bo vlada parlament razpustila in takoj razpisala nove volitve. Spor med črnogorskim klubom in vlado je bil le formalnega značaja in se je na zadnji ministrijski seji popolnoma poravnal. — Vlada bo izdala o tem sporu poseben komunic.

— Občinsko gospodarstvo v Beogradu. Beograd, 16. decembra. Odkar nimajo radikalci vodstva občinskega gospodarstva več v rokah, skušajo na vsak način motiti redno poslovanje občinskega odbora. Preje je bila uprava mesta naravnost škandalozna, odkar pa so prevzeli vodstvo člani demokratske zajednice, je opaziti povsod napredek. To seveda radikalci ne všeč. V zadnji občinski seji so dvignili gg. Kara Jovanović, Savković in Odavić velik hrup, ker sta gg. Jovanović in Danilo Živaljević, ki sedita v občinskem zastopu kot občinska svetnika, bila imenovana za državne uradnike. Ti gospodje iz radikalnih vrst so zahtevali, da bi morala gg. Jovanović in Živaljević izstopiti iz mestnega zastopa, čim sta postala državna uradnika. Dr. Kumanudi, profesor na pravoslovni fakulteti, Dragiša Ljančević, vodja srbskih komunistov in Živko Topalović so obrazložili, da imenovanje za državne uradnike pravno ne tvori nikake zapreke, da bi dotični ne smeli sedeti tudi v občinskem zastopu, nakar je prešla zbornica preko tega vprašanja na dnevni red.

— Federacija Čehoslovaške, Avstrije in Jugoslavije? LDU. Dunaj, 16. decembra. (ČTU.) »Neues Wiener Journal« javlja iz Zeneve: V pariških dobro poučenih krogih se govori, da je gospodarska zveza med Čehoslovaško, Avstrijo in Jugoslavijo gotova stvar. Na Quai d'Orsayu menijo, da bo slej ali prej Ogrska postala interesna sfera Anglije. Kot protutež nameravajo ustanoviti federacijo med Čehoslovaško, Avstrijo in Jugoslavijo.

— Kolektivna pogodba za novinarje na Češkem. LDU. Praga, 16. decembra. (ČTU.) Sindikat češkoslovaškega dnevnega časopisja in organizacija nemškega časopisja v češkoslovaški republiki sta sklenili včeraj na skupnem zborovanju, da se stavi izdajateljem listov do 19. t. m. in sicer do 12. polodne ultimati, ker se branijo sprejeti pogoje nove kolektivne pogodbe.

— Italijani proti donavski konfederaciji. Z ozirom na napovedano potovanje avstrijskega kancelarja drja Rennerja v Prago priobčuje »Corriere della Sera« članek pod naslovom »Pozor na Donavo«. V tem članku piše imenovani list: »Člen 86. saintgermanske mirovne pogodbe zabranjuje Avstriji ne samo priklonitev k Nemčiji, marveč tudi vsak povratek k staremu stanju. Italija ni nikakor voljna, da bi se odovedovala tem garancijam. V gotovih krogih se je rodila ideja, da bi namesto politične zveze postavili gospodarsko federacijo, kakor da bi mogle obstojati gospodarske zveze, ki ne bile istočasno tudi politične. Izkazalo se je, da ste bili mirovni pogodbi versailleska in saintgermanska težko bolni, še predno so se izmenale ratifikacije. Jasno je, da bo treba odrezati okuženi ud, ako nečemo, da bi ti pogodbi umrli. Člena 80. versailleske in saintgermanske mirovne pogodbe se morata najprej revidirati, in sicer preje, nego prične posloovati zveza narodov. Francosko stališče temelji na abstraktnem domnevanju, da je Nemčija tako močna in silna radi svoje obsežnosti in da se ji mora radi tega prenevedati, da bi se razširila do Dunaja. Resnica na je, da je Nemčija močna samo v toliko, kakor daleč seva njena politična ali gospodarska privlačna sila. Ako damo Nemčiji Avstrijo in il prenovemo, da se vmešava v zadeve ostalih donavskih držav, bo dosti slabša, kakor ako ji odvzamemo to siromašno in

VENIZELOSOVO POTOVANJE V BEOGRAD.

Beograd, 16. decembra. »Associated Press« poroča iz Beograda: V tukajšnjih diplomatskih krogih se govori, da bo prišel grški ministrski predsednik Venizelos v Beograd, predno odpojuje Paris V Beogradu se bodo vršili pregovori z našimi državniki glede ustanovitve balkanske konfederacije.

SLABO INFORMIRAN AVSTRIJSKI KANCELAR.

LDU. Ljubljana, 16. decembra. Z ozirom na govor, ki ga je imel g. državni kancelar dr. Renner v 41. seji narodne skupščine dne 16. novembra t. l., ki se je doznal šele sedaj in kjer je državni kancelar odgovarjal na kritiko poslanca dr. Angererja, javlja Ljubljanski dopisni urad: Gospod državni kancelar obžaluje baie trdo ravnanje z interniranci s Koroškega. Temu nasproti zadostuje ugotovitev, da so interniranci že dalje časa svobodni in da je ententna mislija, v to svrhu poslana v Ljubljano, svojčas ugotovila, da je bilo ravnanje z interniranci, zlasti njih oskrba, jako dobra. — Gospod državni kancelar govori nadalje o žalostnem položaju onih, ki so bili baie na Koroškem rekrutirani in ki morajo služiti v tuj armadi. Ta pritožba, predložena očitno na podstavi nezadostnih informacij, mora zbuditi začudenje, ker na vsem Koroškem in ne le v zoni, za katero je v mirovni pogodbi predvideno ljudsko glasovanje, izza konca volne sploh ni bilo nobene rekrutacije, in sicer edinele iz obzira na trpljenje in velike žrtve, katerim je bila ta dežela v poslednjem letu izpostavljena. Naposled govori gospod državni kancelar o mnogem tisoč Korošcih, ki se baie ne morejo vrniti domov. Deželna vlada za Slovenijo je izvršila o tem natančno preiskavo, ki je dognala, da se je z malo izjemami že vrnilo vse avtohtono prebivalstvo, ki je povodom vojnih dogodkov pomladi zapustilo svoje domove. Zunaj so ostali samo uradniki nemške narodnosti, ki so poslovali na slovenskem ozemlju Koroške in ki niso avtohtoni, poleg tega ljudje, ki zlasti v domobranskih organizacijah opravljajo vojaško službo na koroškem ozemlju, upravljanem po Avstriji, in končno osebe, ki so začetkom meseca maja ob prodiranju avstrijskih čet na Koroškem zakrivilje težke izgrede zoper življenje in imetje svojih političnih nasprotnikov in ki se ne upajo vrniti se domov, boječ se kazenskosednega zasledovanja. Spritro prizadevanji g. državnega kancelarja dr. Rennerja, ustanoviti prijateljske odnose napram kraljestvu SHS, kar je v vseh jugoslovenskih krogih našlo toplo priznanje, zbuja začudenost, da pomanjkljive in popačene informacije gotovih kro-

gov, delujočih zoper približanje obeh držav, brez natančnejšega proučevanja dajejo povod tako pomembnim in položaj le otežkujočim tožbam.

AVSTRIJSKI KANCELAR PRI CLEMENCEAU-U.

LDU. Pariz, 15. decembra. (Dun. KU.) Danes ob polu osemnajstih je ministrski predsednik Clemenceau sprejel v svojem zasebnem stanovanju avstrijskega državnega kancelarja dr. Rennerja. Sprejem je bil zelo prišrčen. Clemenceau je kazal razumevanja za bedo avstrijskega prebivalstva.

DR. RENNER IN ČEHI.

LDU. Pariz, 16. decembra. (Dun. KU.) Včeraj popoldne je avstrijski državni kancelar dr. Renner posetil v spremstvu avstrijskega zastopnika v Parizu čehoslovaškega ministra za zunanje posle dr. Beneša, da se z njim pogovori o pripravah za praški sestanek. Ako bi se navzočnost obeh zunanjih ministrov v Parizu podaljšala, bi se praški sestanek odgodil do po Božiču. V razgovoru sta se ministra bavila zlasti z dobavo premoga in sladkorja.

TRGOVSKI DOGOVOR S ČEHOSLOVAŠKO REPUBLIKO.

Beograd, 16. decembra. Danes dopoldne se je sklenil trgovski kompenzacijski dogovor s čeho - slovaško republiko, glasom katere se je dovolil izvoz 1 1/2 milij. kg kladne živine in ista količina prašičev. V kompenzacijo za to bi dobili mi iz Češke 3 milijone kg sladkorja. Ta pogodba se ima izvesti do marca 1920, v slučaju velikih transportnih težkoč pa se sme pogodba podaljšati do najdalje konca aprila 1920.

ITALIJANI POŠLJEJO SVOJO MISLI V RUSIJO.

LDU. Berlin, 16. decembra. (D. KU.) »Vossische Zeitung« poroča iz Lugana: Glasom poročil iz Rima je italijanska vlada sklenila, da pošlje odbor parlamentarcev vseh strank v Rusijo, da preišče sedanjí položaj države in da potem parlamentu obširno poroča.

ITALIJA IN SOVIJETSKA RUSIJA.

LDU. Rim, 16. decembra. (Dun. KU.) — Brezlično. Italijanska zbornica je z 289 glasovi proti 124 glasovom odklonila predlog, naj se takoj vzpostavijo odnosi s sovjetsko Rusijo. Soglasno je sprejela predlog borcev, naj italijanska vlada pri drugih silah posreduje, da se takoj ukine blokada Rusije, da se vzpostavijo odnosi z državami na bivšem ruskem ozemlju in da izostane vsaka intervencija.

IZ ITALIJANSKE ZBORNICE.

LDU. Berlin, 15. decembra. (D. KU.) »Lokalanzeiger« poroča

brezkrvno pokrajino ter ji za to nudimo donavsko federacijo, nad katero bi Nemčija izvrševala najpopolnejšo kontrolo, kakor je to kontrolno svojočasno izvajala nad Avstro-Ogrsko. — Zdi se nam, da je to nazirajoče italijanskega lista pravilno. Tudi nam Jugoslovanom je bolj simpatičen načrt, da se Avstrija priklonijo eventualno Bavarski, kakor da bi se v zvezi z njo osnovala kakoršnakoli obdonavska konfederacija.

— Afera francoskega kapitana Sadoula. Pred približno enim mesecem se je vršila v Parizu razprava proti bivšemu francoskemu kapitanu Jacquesu Sadoulu. Sadoul pri razpravi ni bil navzoč, ker biva še danes v Moskvi. Sodišče ga je obsodilo na smrt. Sadoul je bil obtožen, da je bil pobegnil k sovražniku in hujškal vojake na upor. Za časa Kerjenskoga je bil namreč poslan s francosko vojaško misijo v Rusijo. Ko je Kerjenski padel, je bila misija pozvana domov. Sadoul se pa ni hotel vrniti, marveč je šel v Moskvo, kjer je organiziral revolucionarno propagando med francoskim četami v Odesi. Posledica propagande je bila, da so se uprli meseca aprila francoski pomorščaki na Črnem morju in je morala Francija umakniti vsled tega vse svoje čete iz južne Rusije. Od tedaj je Sadoul vodil boljševiškega gibanja za Francijo in na prvem kongresu tretje internacionale v Moskvi zastopal francoske komuniste.

— Kako obrekujejo Nemci. Kljub izjavam odgovornih in vodilnih avstrijskih grogov, da hoče avstrijska republika živeti z Jugoslavijo v miru in gojiti z njo potrebne medsebojne stike (opozarjamo zlasti na tozadevne izjave dr. Rennerja), onemogočajo to medsebojnost razni hujškalni — predvsem celovški in graški — listi s svojim zlobnim pisarstvom, ki je vsaki resnici v zasmeh. Tako si drzne v eni zadnjih števil celov. velenemški organ blati čelo mrtveca. O znanem boritelju za jugoslovansko stvar, nadporočniku Malgalu, je nakopičil list »Freie Stimmen« kopo laži, češ, da je nadporočnik Malgal delal samo v svojem lastnem interesu in v sebičnih namenih. Prinašamo iz cele zmesi samo te-le trditve vsenemškega glasila: »Nadporočnik Malgal je prodajal baje v Guštanju kornje, jih je odvezal umikajočim se avstrijskim četam; pri tem da je zaslužil 300.000 kron. 6. maja t. l. je branil Guštanj in zahteval za nagrado brzojavno v Ljubljani, da se mu prisodi grad grofa Thurna itd.« O mrtvem junaku, ki je dal življenje za svoje prepričanje, ni treba povdarjati, da so vse te nemške vesti prosta in podla laž, vprašati se pa moramo, kako daleč se tako surovo ravnanje stinja z namenji in cilji, ki si jih postavlja v svojih izjavah avstrijska vlada. O nadporočniku Malgalu je svojo sodbo že izrekel narod in te sodbe ne izpremeni ves strup, ki ga zamore izbrizgati velenemski časopisje.

— Izza početka vojne. Iz Basla poročajo: Frankfurter Ztg. navaja med sedaj objavljenimi dokumenti o začelih vojne tudi brzojavko, ki jo je cesar Viljem poslal dne 30. julija 1914 avstrijskemu cesarju in kjer izjavlja, da ne more ugoditi osebni prošnji ruskega carja, naj bi posredoval za preprečitev svetovne vojne. Dalje javlja v brzojavki, da bo nemški poslanik na Dunaju stavljal gotove predloge, na podlagi katerih naj bi Avstrija razodela svoje namene po zasedbi Beograda in drugih mest. Med dokumenti se nahaja tudi brzojavka, s katero pooblašča nemški kancelar nemškega poslanika v Parizu, da po potrebi podaljša za dve uri rok, do katerega bi morala Francija privoliti v izročitev Toula in Verduna kot jamstva za svojo nevtralnost.

13 naše kraljevine.

— Jugoslovanska delegacija v Parizu. Pariški listi javljajo, da je tjakaj dospela posebna jugoslovanska deputacija, ki jo tvori 14 uglednih meščanov z Reke in Dalmacije. Deputacija predloži vrhovnemu zavezniškemu svetu spomenico, v kateri protestira proti italijanski okupaciji jadranske obali.

Dva nova generalna konzula. LDU. Ljubljana, 16. decembra. Ministrstvo za trgovino in industrijo javlja po poročilu ministrstva za zunanje posle, da se otvorita jugoslovanska generalna konzulata v Pragi in Novem Jorku.

— Dr. Ante Biankini in dr. Smolaka v Zagrebu. Zagreb, 16. decembra. Včeraj je prispel v Zagreb preko Pariza dr. Ante Biankini, brat ministrskega podpredsednika Juraj Biankinja. Užival je v Ameriki, v Chicagu, velik ugled in se zlasti za časa vojne odlikoval kot član Jugoslovanskega odbora v delu za naše ujedinjenje. Dr. Ante Biankini je sloveč kirurg. V Zagrebu se bo mudil 2 do 3 dni, nakar odpotuje v Beograd. Obenem je dospel v Zagreb dr. Josip Smolaka, član naše mirovne delegacije v Parizu. Dr. Smolaka je odpotoval že danes v Dalmacijo.

— Meštrovic v Beogradu. LDU. Beograd, 16. decembra. Za bivanja v Beogradu bo znani naš kipar Ivan Meštrovic izročil 14 svojih del v last naše države.

— Tudi v Sarajevu ostreje odredbe proti navijalcem cen. Sarajevo, 16. decembra. Tu so izšle stroge naredbe proti navijalcem cen in so se določile, kakor poroča »Službeni List«, maksimalne cene za vse manufakturno in industrijsko blago. Vse blago po trgovinah mora biti označeno s cenami, sicer se zapleni. Zabranjeno je vsako verženje. Sestavilo se je 20 komisij, ki bodo nepričakovano revdirale trgovine, če se izpolnjujejo vladne odredbe. Sestel se je konzorcij trgovcev, ki bo nakupil za 10 milijonov kron raznega blaga. Oferti so se razposlali po celi Jugoslaviji.

— Za narodno cerkev. Makarska, 16. decembra. Te dni se je sestavil odbor, ki je prevzel nalogo, propagirati z vsemi silami narodno cerkev. Na čelu temu gibanju stoji učitelj, ki tvori najzaslužnejši del naroda v boju za njegove pravice. Kakor se poroča, vlada v celem makarskem okraju veliko navdušenje za ta duhovni preporod.

Split, 16. decembra. Narodni svetnik Ivelič je prepotoval ves makarski okraj in povsod prirejal predavanja za ustanovitev narodne cerkve. Občina Grovac, kjer je imel ta svetnik predavanja, se je brzojavno obrnila do vlade v Beogradu, da zastavi ves svoj vpliv, da se doseže za našo kraljevino uvedba narodne cerkve. Klerikali v Splitu so sicer hoteli preprečiti predavanja tega svetnika, a se jim njihova nakana ni posrečila.

Naši kolonisti. LDU. Beograd, 16. decembra. Poverjenik hrvatske deželne vlade za narodno gospodarstvo Juraj Demetrovič je došel v Beograd radi sporazuma z ministrstvom za agrarno reformo v vprašanju, ki se tiče kolonizacije dobrovoljcev in siromašnih poljedelcev v krajih, ki nimajo preveč prebivalstva.

— Židovski eldorado. Po določbah mirovne pogodbe je pripadlo našim kraljevinam tudi mesto Senta. V to mesto se je v zadnjem času preselilo okrog 6000 peštanskih Židov, ki so od prvega do zadnjega sami veržniki in spekulanti. »Beogradski dnevnik« piše, da je Senta kraj, kjer je tihočapstvo najbolj razvito. Tam se ne utihotaplja eden, dva ali tri vagoni, marveč na sto vagonov. To cvetoče tihočapstvo je imelo za posledico, da se nahaja v sami Senti 10 milijonov nežigosanih bankovcev.

— Umri je v Davosu v Švici v noči od 12. na 13. t. m. Franko Božovič, bivši glavni urednik »Piemonta«. Pokojnik si je v svoji mladosti, kot dijak, pridobil pod vodstvom pokojnega Ljuba Davidoviča, glavnega urednika »Piemonta«, velike zasluge za narodno ujedinenje. Smatrali so ga za najboljšega novinarja v Beogradu. N. v. m. p.

Neodrešena domovina.

— Italijanska nasilja. LDU. Knin, 15. decembra. DDU. Pred nekaj dnevi so Italijani z zvijačo zvalili iz Knina v Zadar nadučitelja Bečkara, ki je prebil sedem mesecev kot interniranec na Sardiniji. Z njim so odvedli tudi vaškega upravitelja na Olavici, Moroviča. Sedaj jih zadržujejo v Zadru s pretvezo, da sta širila jugoslovansko propagando po kninski okolici.

— K vračanju gorških beguncev piše »Goriška Straža« na naslov posredovalnega urada v L.: Čemu pošiljati sedaj begunce domov? Naj pridejo daleč spomladi. Ako jih pa že hočete poslati v partitjah na vsak način, posredujte, da prinesejo dovolj živeža seboj.

— D' Annunzijeve komedije v spodnji hiši v Londonu. Split, 9. decembra. »Avanti« od 7. decembra prinaša pod gorenjim naslovom naslednjo vest iz Londona: Lloyd George je rekel v spodnji hiši, odgovarjajoč na neko vprašanje, da bitanska vlada ne more dati nikake izjave o oboroženosti moči, s katero razpolaga D' Annunzio, ker se vedno izpreminja. Govornik je pripomnil, da je vprašanje D' Annunzijevega delovanja in njegovih namer predmet stalne pažnje Vrhovnega Sveta. V odgovoru na neko drugo vprašanje je trdil Lloyd George, da po njegovem mišljenju ne bi bilo oprezno podat kakor izjavo o sedanjem stanju pogajanj v reškem vprašanju Reke in njene okolice. Prvi minister je končal rekoč, da Velika Britanija in njeni zavezniški živo žele, da se pride do hitre in zadovoljive rešitve ter posvečajo vso svojo pazljivost temu vprašanju. (OU.)

Komedija z Reko. LDU. Rim, 15. decembra. (ČTU). Semkaj je došel general Cavelisa z dvema odposlancema. Vsi trije so imeli posvetovanje z državnim podtajnikom za zunanje stvari. General Cavelisa bo baie imenovan za guvernerja na Reki, medtem ko bo D' Annunzio odložil sporazumno z italijanskim narodnim svetom poveljništvo.

— Šibki argumenti Italijanskih imperijalistov. Od splitskega Občevalnega Urada smo prejeli: Časopis italijanskih nacionalistov »La Fiamma Nazionale«, ki izhaja v Palermo, poročila

je celo svojo zadnjo številko »italijanski« Dalmaciji. Zadarska »La Dalmazia« objavlja z zadovoljstvom nekatere odlomke iz poedinih člankov tega časopisa. V enem članku pravi: Zanimivo je, da se ideja aneksije Dalmacije ni pojavila pri odgovorih srbskih patriotih niti v slučaju razsula avstro - ogrskega cesarstva. Pisec se sklicuje na izjavo bivšega srbskega ministrskega predsednika Milovanoviča, ki je 1. 1911 rekel: »Ako bi istočasno z likvidacijo Turške razpadla tudi Avstro - Ogrska, bi bila rešitev zelo enostavna. — Srbija bi dobila Bosno in Hercegovino, Rumunija pa Erdelj in nam bi se ne bilo več treba bati romunske intervencije v naši vojni s Turčijo«. Drugi članek prinaša Pašičevo izjavo iz 1. 1916: »Mi Srbi ne moremo nepobito odrekati Italiji prave hegemonije na jadranskih obalah. Tudi mi težimo proti morju, nikakor pa ne zahtevamo vojniški luk in pravice, da v njih držimo brodovje. Mi zahtevamo samo ekonomski izhod.« — Te izjave srbskih predstavnikov, ki se jih italijanski imperijalisti poslužujejo danes v svoje svrhe, sta podani ena pred osmimi, a druga pred štirimi leti in niso jemale v obzir popolno narodno ujedinenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev radi tokratnih lahko razumljivih političnih in vojaških prilik. Naglašamo pa, da se tudi takrat ni več omenjala Italija kot gospodarica teh obal in da tudi takrat ni bil vodilni srbski politik prepričan Dalmaciji Italiji.

— Zopetno otvoritev deželne kmetijske šole v Gorici zahtevajo Slovenci. Ta strokovna šola je prepotrebna za kmetško ljudstvo, zato je otvoritev nuja. Pričakuje se v tej zadevi energične akcije s strani »Goriškega kmetijskega društva«.

— Laška slovensčina. Ladre so vas na Tolminskem. Na mestu pod Kobarijom je nabit napis, zadevajoč vas Ladre. Napis se glasi: Bolegen na paraliz in gobcu v Ladjik. Prepovedan. Preozor z zivina. Skozi vas. — Komentarija ni treba.

— Komisar za tržaško občino. Grof Antonio Noris je imenovan za izrednega komisarja tržaške občine namesto dosedanjega komisarja Mosconia, ki je imenovan za generalnega civilnega komisarja za Julijsko Benečijo.

— Učiteljska stavka v Istriji se nadaljuje vkljub temu, da občinski komisarji in orožniki groze učiteljem, da se takoj odlovo iz službe, ako se ne povrnejo na svoje mesto. Stavko vodi centralni odbor (comitato d' azione) v Pulju, podvodstvo pa ima »Slov. učiteljsko društvo za Istro«.

— S pošte v Šibeniku. LDU. Šibenik, 15. decembra. DDU. Pred nekaj dnevi so bili v Šibeniku odpuščeni iz službe številni uradniki pošte in brzojavnega urada in sicer brez vsakega povoda in brez preiskave. Italijanske oblasti so jih nadomestile s popolnoma neusposobljenimi osebami.

— Z Gorškega. Dne 30. pr. m. se je otvoril v Tolminu znova zavod »Francesco Škodnik«, v kateri so bili sprejeti gojenici in gojenke pripravnice in prvega slovenskega tečaja za učiteljske. Prvo šolsko leto je bilo zaključeno 4. novembra. Gojenec je bilo nad 40. Tako se vstvarja slovensko učiteljske v Tolminu. — V Sv. Luciji se je zgodila pred kratkim velika nesreča. V deročo Sočo je padel avtomobil, 35 m. globoko. Šofer Lah, in neko dekle iz Brd, po prijmu Jančič, sta so ubila. — Lov na tiče je pri nas sedaj oblastveno dovoljen šport. Na tisoče že so jih polovili in v vseh restavracijah dobiš na jedilnih listih špečialiteto: polento s tičjo omako.

— Iz Veljkih Zabeli na Vipavskem poročajo, da so napadli trije laški vojaki posestnika Alojzija Trošta, ga težko ranili in mu izbili desno oko. Vse to za 12 lir, ki so jih dobili pri niem.

Sokolstvo.

— Občni zbor telovadnega društva »Sokol Vič« se vrši v nedeljo, dne 21. decembra 1919 ob 9. uri dopoldne v lastni hiši »Na pošti« na Glinah. Braje in sestre! Ker se bo na občnem zboru razpravljalo o važnih zadevah in je na sporedu volitev novega odbora, je dolžnost vsakega člana, da se občnega zbora gotovo udeleži. K številni udeležbi vabi odbor.

Seja veseličnega odseka Ljubljanskega Sokola se vrši v soboto, dne 20. decembra ob 8. zvečer v odborovi sobi.

Primorski sokolski krožek. V četrtek ob 20. uri se vrši II. debatni večer v posebni sobi kavarne »Zvezda«. Govoril bo br. Velušček V. »O manjšinskem delu«. — Pridite polnoštevilno!

Sport.

Športni klub »Ilirija« prične z redno člansko telovadbo v četrtek, dne 18. decembra v telovadnici I. državne gimnazije. Telovadba se vrši ob ponedeljkih in četrkih od 7. do 9. zvečer, nastop vseh ob 1/8. Člani se pozivljajo, da se k telovadbi polnoštevilno prijavijo.

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 17. decembra.

— Javni nameščenci in Beograd. Dodatno k našemu poročilu v nedeljski številki dodajemo: Včeraj, v torek popoldne ob 5. je hrvatski ban Tomljenović delegatom Centralnega Saveza javnih namještenika izjavil, da se sklep ministrstva izvrši vsaj tekom dveh dni ali vsaj v naslednjih dneh. V izvršitvi ministrskega sklepa so nastale le neke težkoče tehnične narave, ki so se premagale v opetovanih ministrskih sejah ter je gotovo, da bo vlada svoj posel te dni dogotovila, kakor je obljubila. Organizacije javnih uslužbencev v Zagrebu in Ljubljani so imele sinoči zaupno sejo, na kateri so se posvetovali glede korakov za slučaj, da se ministrska naredba še zavleče. Organizacije so čakale do danes, v sredo do 10. končnega odgovora ministrstva in bodo nocoj zvečer sklepa le o nadaljnjih svojih ukrepih. Čujemo, da je hrvatsko javno nameščenstvo pripravljeno, prirediti v četrtek dopoldne od 10.—1. popoldne med uradnimi urami manifestacno skupščino kot prvi izraz svoje nevolje in nezaupanja v obljube vladine.

— Seja mesinega šolskega sveta. Mestni šolski svet ljubljanski ima v četrtek 18. t. m. ob 18. uri sejo v mestni posvetovalnici.

— Zaplenjeni bankovci. Celjska policija je zaplenila Mariji Šoki iz Zagreba 300 dvekronskih bankovcev, ki so bili popolnoma novi in nežigosani.

— Ciril Metodova družba je pred kratkim razposlala svojim podružnicam, denarnim zavodom in posameznikom okoliščino, v kateri je na kratko pojasneno delo, ki še čaka »Družbo« v bodočnosti. Sedanji dogodki pa so veliki premajhni, da bi C. M. D. uresničila svoje načrte. Zato kliče »Družba« sv. Cirila in Metoda« vsem, ki imajo smisel in voljo delati nesebično za rešitev naših bratov: »Skrbite in pridobivajte gmotnih sredstev, da uresničite »Družba« svojo zadnjo, a najtežavnejšo nalogo.« Vsi na delo!

— Akcijski odbor zoper dragino v Celju je sklical 15. t. m. v malo dvorano Narodnega doma sestanek, na katerem se je razpravljalo o ustanovitvi splošnega konzumnega društva. Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo v Ljubljani je že dovela primeren kredit in prostor je tudi zagotovljen. Skratka, priprave so v polnem teku in domalega končane. Pristopilo je že precejšnje število članov. Da se pa more čimprej začeti s poslovanjem konzuma, vabimo vse, ki nameravajo pristopiti in še tega niso storili, da to kakor hitro mogoče store. Sklical se bo nato občni zbor, na katerem se bo določil upravni odbor. Delež znaša 50 K, pristopnina 4 K. Nove člane in vplačila sprejema iz prijaznosti g. Janko Boviha, Kralja Petra cesta. Pripomniti je treba, da je to splošno konzumno društvo, katerega se morejo posluževati vsi stanoviti. Mislimo, da bi bilo odveč, važnost takega konzuma za Celje posebej naglašati. — Akcijski odbor.

— Počenš z dnem 15. decembra t. l. se odpre pri vseh poštah uradih v Prekmurju, kateri so imenovani v okrožnici od 7. novembra t. l. št. 47.259 popoln denarni promet, to je vplačevanje ter izplačevanje poštne nakaznice, vplačevanje potom položnic, izplačevanje plačilnih nakaznic, sprejemanje in izdajanje denarnih pisem, sprejemanje paketov, ki so obremenjeni s povzetjem, sprejemanje in izdajanje pisemskih povzetkih pošiljk ter poštne nalogo. Paketno stvarno naj sprejema uradi do preklica le na lastno odgovornost pošiljatelj in brez jamstva poštne uprave.

— Na kolodvoru nakladajo baje 12 vagonov fižola, ki je namenjen za Italijo. Ne vemo, v koliko je ta vest resnična, vemo samo to, da je v Ljubljani veliko pomikanje živil, zlasti pa fižola. Zato se nam zdi neumestno, da se takšno množino fižola izvažajo v inozemstvo, čeim ga v Ljubljani ni dobili niti za drag denar. Vprašamo, da-li je vlada poučena o tem izvozu, ako ni, naj poskrbi za to, da se izvoz onemogoči in da se fižol da na razpolago organizacijam, ki skrbje za aprovizacijo ljubljanskega prebivalstva.

— O fregantnem poročniku Troštu. Vlad. Trošt, je bil poveljnik donav. monitor. Kraljevič Marko, ki je vlačil 14. okt. t. l. 5 ladij don. flotil iz Zemuna proti Novemu Sadu v zimovnik. Ker je takrat hudo deževalo, je bil Trošt premočen. Hotel se je prepeljati na svojo prvotno ladjo »Bregalnica« da bi se preoblekel. — Močna struja pa prevrne čoln, v katerem se je Trošt vozil. V največji nevarnosti se vjame poročnik za verigo sidre, a močni ladijski val mu spodbi noge in potegne ga v vodo, kjer je izginil za vedno klub takojšnji rešilni akciji njemu vdanega vrlega moža. — Vlad. Trošt je bil doma iz St. Jerneja na Dolenjskem star

komaj 24 let. Absolviral je z odliko gimnazijo in Novem mestu. Vstopil je 1. 1914 kot pomorski aspirant k mornarici. — Odlikovan je bil kot letalec v bojih pri Benetkah in je sploh vsled svojih zmogljivosti hitro napredoval. Imel je pred seboj lepo bodočnost. — Ravno čez mesec dni, 14. novembra se je našlo pokojniško truplo pri Donji Poljanici pod Golim brdom v sektorju občine Prestovičke okrog Beogradske, kjer je bilo blizu mesta pokopano.

— Častniška oblačilnica d. z. o. z. v Pulju, Via Specola 12 je zaključila dne 25. maja t. l. razpustitev in likvidacijo tega društva. Vsi upniki in člani se, pozivajo svoje zahteve prijaviti »Ufficio uniformi in liquidazione, Pola, Via Specola 12«.

— Narodne dame v Spodnji Šiški nameravajo prirediti za revne otroke božičnico. Vse one gospe in gospodične, ki bi hotele sodelovati pri tej hvalevredni prireditvi so vljudno vabljene na sestanek, ki se vrši v četrtek, dne 18. t. m. ob 19. zvečer v mali sobi gostilne »Ančnik«.

— Mestna hranilnica ljubljanska. Promet meseca novembra 1919: 2280 strank je vložilo 8.354.414 K 92 v. n., 1674 strank je dvignilo 3.139.946 K 77 v. n. torej več vložilo 5.214.468 K 15 v. — Stanje vlog 100.033.726 kron 42 v. n. — Številjo vložnih knjižic 43.343.

— Kaznovani, ker so zaprli svoje trgovine. Zadnji dan, predno se je pričelo kolikovanje bankovcev, so trgovci v Ptuj zaprli svoje prodajalne, da bi jim ne bilo treba sprejemati nekolikovanih bankovcev. Zaradi tega je mestni magistrat v Ptuj kaznoval 25 do 30 trgovcev na globo 2000 K in 14 dni zapor.

— Iz Ormoža nam poročajo: V Ormožu je začela poslovati komisija za znižanje cen. Pri nekem trgovcu je baje odkrila nezasišane nerednosti. Mož, prejšnji nemanič in sedaj večkratni milijonar, pač to pot ne uide roki pravice. Včeraj pa je odpotoval z odvnetikom in s svojim sorodnikom v Ljubljano, da se pritoži neposredno pri predsedniku vlade. Upamo, da brez uspeha.

— Iz Vojnika pri Celju nam pišejo: Po več kot 20letnem službovanju na naši slovenski šoli je zapustil naš kralj gospod učitelj F. Exel, ki je bil v našem času tudi začasnaj vodja šole. Bil je moč značalen, živl je šoli in svojih rodbini, v politično življenje ni posegal. Deloval je skozi desetletja na šoli, ki je bila pašalik Stallner - Košutnikov, svojega prepričanja ni lictiral nikdar, zato mu je v naprednih in narodnih krogih ohranjen lep spomin. Gospod učitelj Exel je šel na začasnaj dopust v svoj rojstni kraj Rajhenburg.

— Trdke, ki se zanimajo za nakup žicnate mreže in žičnatih krtač, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice naslov neke češke tovarne, ki izdeluje predmete iz žice.

— V Višnji gori na Dolenjskem se je ustanovilo telovadno društvo »Sokol« z pevskim odsekom. Ker ne more dobiti nikjer primerne zavetišča, je prisiljen, da takoj prične zgradbo lastnega doma. Ker bo zgradba v danih razmerah ogromno stala in društvo samo ne bo zmoglo teh stroškov, se društveni odbor obrača na bratska sokolska društva, na vso narodno javnost z vljudno prošnjo, da bi mu z gmotnimi prispevki pomagalo izvesti načrt in čim najprej zgraditi Sokolu vredno zavetišče. Vsako še tako majhno darilo bo dobrodošlo in se sprejme z hvaležnostjo. Nadejamo se, da ta apel na narodno javnost ne bo ostal brezuspešen!

— Dunaj ima premalo strojev za tiskanje bankovcev! Ali kdo o tem dvomi? Prosimo, da prečitata tole dunaško vest: »Dunaško policijsko ravnatelstvo se je obrnilo na državno pravdnštvo v Budimpešti s pozivom, naj uvede proti glavnemu zavodu avstro - ogrske banke v Budimpešti kazensko postopanje, ker se je ta banka uprla, da bi vrnila dunajski centralni stroje za tiskanje bankovcev, risbe in drugi konstrukcijski material, katere stvar je dunajska banka svojočasno posodila peštanski filijalki za izdelavo novih bankovcev. Kazensko postopanje se je res uvedlo proti vodilnim osebam v banki, proti vladnemu komisarju in končno proti celji vrsti uradnikov.« Kakor se iz te vesti vidi, sta si Dunaj in Budimpešta lepo razdelila vloge, da natisneta čim največ brezvestnostnih bankovcev. Zdi se, da potrebujejo sedaj na Dunaju več bankovcev, kakor jih morejo s svojimi razpoložljivimi stroji natisniti, zato zahtevajo iz Pešte nazaj, kar so jim svojočasno posodili. Za nas je končno vseeno, kje se producira tj bankovci, glavno je, da zapremo s hitro zamenjavo naših kron v dinarje pot novi povodni avstrijskih bankovcev, ki se bo gotovo v doglednem času zopet razsula preko naših mej.

— Ženam javnih nastavlencev in nastavlencam. Priroč vedno težavnejših življenjskih prilik, katere nam pripravljajo z neizčrpno vmeno spekulanti, je veržniki in prekupčevalci, je edino sredstvo za odpravo krepka organi-

zacija. Organizacija poleg organizacije bo čvrsta obramba proti navalu izkoroševalcev sedanjih gospodarskih razmer. Ženskih organizacij, ki bi se bavile izključno le gospodarskimi zadevami vsakdanjega življenja, še nimamo v Sloveniji, čeprav bi bile nujno potrebne ne le z ozirom na enako delujoče organizacije, temveč tudi z ozirom na vzgojo žene za javno življenje. V prepričanju, da vsak del slovenskega žensstva razume pomen gospodarske organizacije, se je osnoval v Ljubljani pripravljati odbor, sestojel iz žen javnih nastavlencev in samostojnih javnih nastavlencev. Ta odbor je že izdelal pravila za »Društvo žena javnih nastavlencev in nastavlencev v Sloveniji«, glasom katerih je v prvi vrsti namen društva, da pripori vsakršne olajšave v gospodarskem življenju. Pozivljamo vse žene javnih nastavlencev, brez razlike čina njihovih mož, ter javne nastavnice širom Slovenije — državne uradnice pri pošti in železnici, po drugih javnih uradih, učiteljice, otroške vrtnarice itd. —, da pristopijo snujemo se družstvu, katerega občni zbor bo v ponedeljek 29. decembra 1919 ob 5. popoldne v mestni posvetovalnici. Do tega časa pa dobivajo žene, ki hočejo pristopiti, vsa poljska vsako sredo in soboto od 3.—4. popoldne v pisarni »Samopomoči« pri gospe Magdi Strletovi. Tudi na primena vprašanja iz krajev izven Ljubljane odgovarja gospe M. Strletova, Ljubljana, jušetična palača. — Pripravljalni odbor.

— »Mir«, glasilo koroških Slovencev je jel sedaj izhajati v Prevaljah, kjer se je nastanila tudi tiskarna družba sv. Mohorja.

— Zakaj se ne pazi na tihotapce? V nedeljo sta gnala dva moža na cesti iz Domžal proti Posavju dva tolsta pitana vola. Na vozu sta imela dve veliki takisto pitani svinji. Par volov sta kupila baje v Moravčah za 16.200 K. Oba sta bila iz zasedenega ozemlja. Govorila sta, da se nameravata vrniti v domovino in da sta si zaradi tega nakupila živino, predvsem vole, ki jih bosta potrebovala za delo. Prišli sta na Posavje sta se informirala kje so Dravljice ter odgnala živino, izognivši se Ljubljani, proti Dravljicam. Oba moža sta bila gotovo tihotapca, ki sta medtem nakupljeno živino že gotovo brez vsakega zapreka spravila preko demarkacijske črte. Čudimo se, da naše oblasti to tihotapstvo z živino preko demarkacijske črte v Italijo na eni strani, na drugi strani pa v Avstrijo, tako mirno trpe. Pri nas je baje veliko pomanjkanje klavne živine, vsaj tako zatrjujejo mesarji, ki so baš zaradi tega te dni zopet za nekaj kron zvišali cene mesa. Ako je res, da nam samim nedostaja živine, čemu potem vladna mirno trpi, da se kupuje živina na njih krajih in se z ogromnim dobičkom prodaja v inozemstvo?

— »Slovenija in Avstrija«. Pod tem naslovom priobčuje beograjska »Politika« tole notico: »Na zahtevo ljubljanske pokrajinske vlade je ministrstvo notranjih del dovolilo, da smejo državni uradi, uredništva političnih listov in kulturne ustanove sprejemati iz inozemstva liste in časopise. To dovoljenje velja zlasti za liste in časopise iz Avstrije in bo s tem vendar enkrat zadovoljeno hrepenenje marsikaterega »generalnega direktorja«, da bo ob belih kavi lahko zvišal tudi »Neue Freie Presse« in bo tako osebnou poučen o tajnosti velike svetovne politike.«

— Iz Železne Kaple se nam od zanesljive strani pojasnjuje: Novice od tam so prišle v list št. 241 precej hudobno pobarvane. Župnik in duh. svetnik Grm je za svojo narodnost veliko pretrpel, (če tudi zanj še ni izkraval kakor se je to baje zgodilo bivšemu gerentu!) in stoji tako visoko v narodnem spoštovanju, da ga očitane paktiranja z nemškutarijo in podpiranje agitacije za Nemško Avstrijo kratkoma ne doseže. Res pa je industrijalca Petra Prepotnika toliko štiti, kar je pred svojo vestjo lahko zagovarjal. G. Petra Prepotnika so kot nemškutarja in vohuna preganjali ljudje, ki imajo več mase na glavi kakor so ga prenesti mogli in so zato tudi zgineili kamor spadajo. Zakaj neki zopet dvigajo glave na solnce namesto da bi se vsaj nekaj časa v skromnosti pokoro delali? »Frankfurtarce« in nemškutarske veselice, »Schulvereine« in »Südmärker« se ne pozabijo tako hitro v gerentski časti! Nekdanji »Fritz Drobnišček« je moral biti predvidnejši in se že v predvojnem in vojnem času odpovedati članstvu »Südmärker«, ako je hotel gerentovati jugoslovanski Železni Kapli. S par kronami na leto se sicer res ne kupi še bog ve kaj slovenske zemlje na Koroškem ali v njegovi štajerski domovini, kaže pa to članstvo le pravi značaj moža. Gerentske »trinegde« pustimo za sedaj na strani, kmilje in številke so pa prav kakor »Südmärker« prispevki za drugo mesto na razpolago ako še vedno s pošte ne bo miru! — In zakaj se vedno in vedno zaganjane v nemškutarijo koroškega domačina Prepotnika? Poldne vendar na — lep spomenik postavljen med volno umrlo pokopališče, kjer najdete — izjemo skoraj lemu roditelju v slovenskem jeziku. Ali bi to storil kakov Südmärkerov in hallovec? In pa ljudsko štetje in zadnje glasovanje, in »štaitalica« in »Sokol« ter vse druge podpore, ne štetje li ničesar? Zakaj torej grezite možu iz osebne mržnje s sifo in intrigami ne morebiti javna mesta, kamor se ni nikdar urival kakor vi, ampak mirno življenje v staroslovanski koroški hiši in pa vselej nad narodnim gibanjem, ki se na Koroškem le počasi oprošča starih svojih vez in okov? Podlost in nizkost se ne bo le sicer trajno videla na površju in ta

di v Železni Kapli na, od kjer ste le eno rešilco sporčili, namreč, da je tam Nemška Avstrija pred bankrotom in za to ste jo tudi vi s »Frankfurtarci« in »Südmärker« vred še pravočasno zapustili. — S tem vspehom se pa za sedaj lahko zadovoljite in se malo spočijte na svojih lavorikah! Železna Kapla bo brez vaših večnih splet-karj narodno le napredovala.

— Kletarski tečaj. V primeri z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na nizki stopnji. Zaradi tega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimo boljše kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Da imajo ukaženi priliko, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi višji vinarški nadzornik B. Skalický pri državni vzorni kleti v Novem mestu tokom tekoče zime več trodnevni kletarskih tečajev. Kdor se misli katelega teh tečajev udeležiti, zglašaj naj se takoj pri drž. vinarškem nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeča, čim prej zglašiti.

— 80.000 Sokolov. Češki listi poročajo, da je začetkom decembra doseglo število žen v Sokolstvu 80.000 članic.

— Zločin ali nesreča. V Špilju je imel menjalnik nek Steinmetz, ki je potnikom na kolodvoru menjaval denar. Te dni so moža našli na železniškem tiru povoženega. Nekateri zatrjujejo, da se je mož ponesrečil in da ga je vlak, ker je bil nepreviden, povozil. Na drugi strani pa se z vsoto trdovratnostjo vzdržuje vest, da je postal Steinmetz žrtev zločina. Pravijo, da se je peljal z vlakom, kjer je bilo mnogo ameriških izselencev, ki so se vračali v domovino. Tem je menjaval dolarje. Med vožnjo so ga neznanci napadli, ustrelili in njegovo truplo vrgli na železniški tir, da bi s tem vzbudili prepričanje, da je prišel pod vlak in se vsled svoje neprevidnosti ponesrečil. Govori se, da so našli pri nekaterih sumljivih potnikih krvave in prestreljene dolarje. Uvedena je stroga preiskava, ki bo gotovo prila na sled resnici.

— Pogreb majorja Draga Poža. Iz Maribora nam pišejo: V nedeljo popoldne se je tu vršil veličastni pogrebni spreved tako nepričakovano umrlega majorja Draga Poža, poveljnika dravske havbične divizije. Pred mrtvašnico starega mestnega pokopališča se je že pred 15. uro zbrala velika množica vojaštva in civilnega občinstva. Ob 15. uri je cerkveni obred izvršil superiur Rant z asistenco višjega vojnega kurata dr. Severja. Zbor Glasbene Matice je zapel globoko čuvstveno nagrobniico. Nato so štabni častniki — med njimi polkovnik Todorovič in podpolkovnik Zvirn — zanesli krsto iz pokopališča na zunaj kajačol voz. Spreved se je pomikal po Kaiserstrasse, Sophienplatz, Tegethofstrasse na glavni kolodvor. Sprejeli ga je, potem Sokol, zbor Glasbene Matice, voz z vencu. Za tem pokojnikov konj, duhovnika, krsta, častniški zbor, podčastniki in moštvo, civilno občinstvo in polno opremljena težka baterija. Koncem kolodvora je čakal železniški voz, jako lično okrašen. Superiur Rant se je v srce segajočim nagovorom, v katerem je pokojnika slavil kot diko jugoslovnskih častnikov, prvi poslovlil od pokojnika, potem se je poslovil major Bur-nik v daljšem, globoko zasnovanem govoru, v katerem je slavil neumorno delo pokojnika in njegovo ljubezen za jugoslovnsko domovino. Nepopisen vtis so napravile njegove besede: Ko bodo Tvoji topovi zopet zagrmeli za osvobojenje neodrečenega dela našega naroda, tedaj blagoslovi nas! — V tem trenotku so od daleko zagrmeli topovi v zadnji pozdrav. Malo je bilo oči, ki so ob tem resnem trenotku ostale brez solza. — Konečno se je od pokojnika še poslovil dr. Srnc kot starosta mariborskega Sokola. Glasbena Matice je zapela večno ganljivo »Blagor mu, ki se spočije«. Sokol zastavonoša je pred krsto povsili zastavo, na krsto so se položili venci, zastor na vagonu se je zagrnil. In hlapon pelje truplo strokovnjaka — topničarja, največjega idealista med jugoslovnskim častništvom na Rečico, da ga domača zemlja sprejme v svoje krilo. Lahka mu zemljica!

— Umrla je v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 5 znana posestnica, bivša lastnica pekarije in hotelarica hotela pri Wilsonu, preje pri Avstr. cesarju, ga. Marija Potočnik roj. Dolenc, vdova po pred mnogo leti umrlem pekovskem mojstru in zavednem narodnjaku. Pogreb bo v četrtek ob 3. uri pop. Bodí blagi gospe ohranjen ljub spomin!

— Ukradeno je bilo vinskemu trgovcu Josipu Kuraltu iz Domžal 15.000 kron med vožnjo iz Maribora na Zidani most. Policija je izsledila tatu v osebi podnarednika Fedoroviča, ki je s ponarejenimi listinami utekel iz vojaške bolnice v Zagrebu in se po izvršeni tatvini zopet vrnil tjakaj.

— Strelica. Vprašanje: »Kaj je treba človeku, da postane poverjenik v Sloveniji?« Odgovor: — »IV. klasa!«

— V Pilenski restavraciji v Gradicku zraven nunske cerkve, zopet znaki dan koncert.

V Slovenjgradu sta ustanovila gg. Andrej Oset in Franjo Cajko trgovino z vinom. Ker je to prva slovenska vinska trgovina v Slovenjgradu in ker bosta res imela pristna štajerska, banatska in dalmatinska vina na zalogi, priporočamo to narodno vinsko trgovino vsem gg. gostilničarjem in drugim najtonleje. Opozarjamo na današnji in-serat!

— Novoletna voščila sprejemamo tudi letos in se priporočamo, radi kratkega časa, za takojšnjo naročitev.

srbski skladatelj in virtuoz Pera Stojanović. Priredil bo v Ljubljani koncert. Stojanović spada k najboljšim srbskim skladateljem. Zložil je za orkester več simfonij, overtur, oper, operet in komornih kvartetov.

— Ga. Ivanika Negro - Hrastova, slovenska koncertna pevka bo v koncertu srbskega umetnika Pera Stojanovića sodelovala. Koncert se vrši v bližnjih dneh. Vstopnice se bodo dobivale v trafikah v Prešernovi ulici.

Proslava 25letnice Celjskega pevskega društva v Celju. V nedeljo dne 14. decembra je Celjsko pevsko društvo svečano proslavilo 25letnico svojega dela z velikim koncertom. Do zadnjega kotička nabita velika dvorana Narodnega doma, polne galerije in mala dvorana je pričala, kako silno je narasla moč Slovenstva v Celju in kake simpatije uživa to društvo, v kojem se je nekda druževalo vse celjsko družabno življenje. Videli smo, da nam je Narodni dom premahen in vendar umejemo motive, ki so društveno vodstvo napotili, da je ostalo ob 25letnici v svojem starem gostoljubnem domu. — Društveni predsednik g. Iv. Rebek je v kratkih besedah pozdravil zbrano občinstvo in zastopnike in goste. Gospod dr. Milko Hrašovec je podal poročilo o delovanju CPD od njege početkov do danes. — Po koncertu se je razvila v vseh gornjih prostorih Narodnega doma lepa zabava. Sodelovala je ljubljanska vojaška godba pod vodstvom g. dr. Cerina. Koncert je vodil društveni pevovodja učitelj gospod C. Pregel.

— Poljska Akademija znanosti v Krakovu je za dopisujočega člana izbrala med drugimi Jana Kasprowicza, profesorja lwovske univerze, enega največjih današnjih poljskih pesnikov.

Uradniška stavka?

Prejeli smo in priobčujemo to-le okrožnico:

Združeni javni nameščenci razna-njajo, da se skličejo v četrtek, dne 18. t. m. od 10. do 13. ure po celi kraljevi-ni protestni shodi, zaradi zavlačevanja rešitve naših življenjskih vprašanj.

Med 10. do 13. uro naj se uradi v znak protesta zapro, uslužbenec so pa moralno obvezani, da se disciplinirno-pokore, in se do zadnjega udeležijo protestnega shoda v Mestnem domu, ki se vrši ob 10. Med shodom se uradi in srednje šole zapro.

Društvene vesti in prireditve.

— »Društvo ljubiteljev poljskega naroda« otvori kurz poljskega jezika. V to svrhu se bo vršil v četrtek, dne 18. decembra ob 6. uri zvečer sestanek v prostorih »Matice Slovenske« (Kongresni trg. 7/I.). Vabljeni so na ta sestanek vsi, ki so se že vpisali v društvo ali se šele mislijo vpisati. Kulturna in politična važnost poljskega naroda med Slovani je tolika, da je pričakovati obile udeležbe.

Narodno gospodarstvo.

— Gremij trgovcev v Ljubljani. Od vseh strani nam prihajajo, pritožbe, da so preiskovalne komisije, ki jih je odredila deželna vlada, v mnogih slučajih postopale nepravilno in protizakonito. Da bo mogoče zbrati gremiju vse gradivo, ki ga potrebuje v svrhu nameravanega protesta pri deželnem predsedstvu, pozivljamo vse ljubljanske in sploh vse trgovce v Sloveniji, da nemudoma, najkasneje pa do 20. decembra t. l. vpošljejo gremiju trgovcev v Ljubljani pismeno podrobno in resnično poročilo o onih konkretnih slučajih, v katerih so omenjene komisije kršile svoj de-krogoz. — Ivan Jelačin ml., l. r.

Nainovejša poročila.

ZVIŠANJE DRAGINJSKIH DOKLAD. LDU. Beograd, 16. decembra. Danes popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o povišanju draginjskih doklad uradništva. Sklenilo se je, da se povišajo vsi dohodki razen aktivitetnih in stanarjskih doklad po že znani lestvici od 40 do 120.

REGENT ALEKSANDER ČASTNI PREDSEDNIK.

LDU. Beograd, 15. decembra. Presbivo javlja iz Pariza: Francoski novinarji so priredili na čast prestolonasledniku Aleksandru obed v

slednjku regentu Aleksandru obed v »Novinarskem domu«. Regenta je sprejel Alfred Capus, član francoske akademije in ravnatelj »Figara«, ki je hkrati predsednik francoskega novinarskega združenja. Sprejemu je prisostvoval ves upr. odbor združenja francoskih novinarjev. Pri častni mizi je sedel na desni strani prestolonaslednik Alfred Capus, na levi strani Paul Degoun, sodrudič »Petit Journala«. Nasproti regentu je sedel Peau, ravnatelj političnega oddelka agencije Havas, poleg tega pa dr. Vesnić in Schiller, glavni tainik uredništva lista »Temps«. Pri častni mizi sta sedela tudi Baludžić in tainik maršala Petrovič, dalje tudi član upravnega odbora francoskega novinarskega združenja. Za ostalimi mizami je sedelo okoli 200 francoskih novinarjev, ki so članj imenovane novinarske organizacije. Ker je prestolonaslednik izrazil željo, naj bo sprejem intimen, ni bilo nikakih govorov. Med kos'lom se je regent prisrčno razgovarjal z novinarji, ki so sedeli pri častni mizi. Kazal je veliko zanimanje za organizacijo »Novinarskega doma«. V dokaz simpatij, ki jih golj francosko novinarstvo napram našemu regentu in našemu narodu, je predsednik združenja francoskih novinarjev izročil prestolonasledniku diplomu, s katero imenuje združenje prestolonasledn. Aleksandra za svojega častnega predsednika. Tako si naš regent deli ta naslov s predsednikom francoske republike, ki je bil dosedaj edini častni predsednik novinarskega združenja. Po obedu so bili regentu predstavljeni vsi novinarji, s katerimi je bil prestolonaslednik živahno razgovarjal.

D' ANNUNZIO ZAPUŠČA REKO!

LDU Bakar, 16. decembra. Včeraj je reški »Consiglio Nazionale« imel sejo, na kateri se je sklenilo z 48 glasovi proti 8 glasovom, da se ukine dosedanje stanje in se najde z italijansko vlado modus vivendi. Izražena je bila želja, da zasede Reko redne čete. Ko se je po mestu izvedelo za ta sklep Narodnega sveta, so zazvonili vsi zvonovi. Pred guvernerjevo palačo se je zbralo prebivalstvo in vojaštvo z godbo. Na balkonu se je pojavil D' Annunzio, ki je izjavil, da se še ni odločil, ali naj se sankcionira sklep Narodnega sveta. Davi je D' Annunzio razširil po mestu proglas, v katerem pozivlje meščanstvo, naj izjavi svojo voljo s posebnim dokumentom, kam hoče pripadati. On da je došel na Reko, da služi reški stvari in da zapusti Reko tudi le iz tega razloga. On in njegovi legionarji so vezani s prisego napram mestu in ga ne morejo zapustiti prej, dokler jih ljudstvo ne odveže prisige. Proglas zaključuje z besedami: »Pričakujemo Vaših iskrenih besed. Napraviti hočemo poslednjo žrtev sveti stvari. Tako nam Bog pomagaj! Bratje naprej za vedno!« Ko je D' Annunzio govoril z balkona, ga je prebivalstvo poslušalo zelo hladno in brez občinskih medklincev. Sploh je bila ta manifestacija podobna D' Annunzиеvemu pogrebu. Danes popoldne ob 4. so zazvonili zopet vsi zvonovi in ljudstvo se je začelo zbirati pred guvernerjevo palačo. Tu se je imel izvršiti akt razrešenja prisige. Od davi se D' Annunzio ne nahaja več v svojem stanovanju, nego se je vkrcal na parnik »Pannonia«, ki stoji vedno pripravljen, da odpluje. Pričakuje se, da že nocoj ali jutri zjutraj odpohtuje. Z ozirom na njegovo harlekinstvo nova iznenađenja niso izključena.

REŠKO VPRAŠANJE.

LDU. Beograd, 16. dec. »Begradski dnevniki« javlja: Vest, da zasede Reko redne italijanske čete, se ne potruje. Glede tega se vodijo razgovori med italijansko vlado in uzurpatorjem Reke. Po mnenju ameriške delegacije naj se ne izreče končna odločitev, predno D' Annunzio ne zapusti zasedenih krajev.

LDU. Pariz, 16. decembra. (ČTU). Pariško časopisje se bavi z londonsko konferenco in velli, da je finančni uspeh zelo zadovoljiv, ne pa politični. Glede jadranskega problema so italijanskemu ministru za zunanje posle izročili pismeno sporočilo, da želita Anglija in Francija odstranitev d' Annunzia z Reke.

LDU. Berlin, 16. decembra. (ČTU). Preko Kodanja javljajo iz Rima: D' Annunzio je na potu v Rim. Od ministrskega predsednika Nitija se pričakuje v jutrašnji seji zbornice važne izjave glede reškega vprašanja.

KOLKOVANJE KRON.

LDU. Beograd, 16. dec. Glavna komisija za kolkovanje kron je odredila, da morajo vse carinarnice brezpogojno kolkovati vse bankovce kronske vrednosti, ki se nahajajo v njih blagajnah. Tedaj veljajo za carinarnice predpisi glede kolkovanja kronskih bankovcev, izdani po finančnem ministrstvu.

NAMESTO POVERJENIŠTEV.

LDU. Beograd, 16. decembra. V ministrstvu za agrarno reformo se pripravila organizacija novih uradov, ki stopijo na mesto poverjeništev.

ZAČASNI SODNIKI.

LDU. Beograd, 16. decembra. Po sklepu ministrskega sveta in na predlog ministristva za pravosodje je podpisan ukaz, s katerim se nastavlja večje število začasnih sodnikov.

UVOZ OROŽJA IN RAZSTRELIL.

LDU. Beograd, 16. decembra. Ministrstvo vojno in mornarice je izdalo naredbo glede uvoza lovskega in vojaškega orožja, streliva, razstrelil itd. Za uvoz je potrebno dovoljenje omenjenega ministristva. Prepovedan je uvoz črnega brezdimnega smodnika. Ta naredba urejuje tudi monopolne in uvozne pristojbine, ki se imajo plačati carinarnicam.

OBČINSKE VOLITVE V BOLGA-RIJL.

Sofija, 16. decembra. Pri občinskih volitvah v Bolgariji, ki so se vršile pretekli teden, so v vseh večjih mestih zmagali komunisti. V mestni občinski svet v Sofiji je bilo izvoljenih 11 narodnjakov in demokratov, dva pristaša bivšega ministrskega predsednika Radoslavova, vsi drugi člani občinskega odbora pa so komunisti.

BELGIJA NOČE BITI NEVTRALNA.

LDU. Berlin, 16. decembra (DKU). »Abend« javlja iz Amsterdam: »L'Independence Belge« poroča k vesti, da nameravata Velika Britanija in Francija zagotoviti s pogodbo nevtraliteto Belgije, da se je Belgija za vedno svečano odrekla svoje nevtralitete. Vlada je trdno odločena, nikoli več izjaviti se za nevtraliteto Belgije.

Raznoterosti.

* Ljudnovi učenci. Iz Budimpešte poročajo dunajski listi, da se je te dni vršila obravnava v zadevi umora vpoškojenega ravnatelja pošte hranišnice Aleksandra Hollana in njegovega sina, drž. tajnika Aleksandra Hollana jun. Umora so obtoženi Jožef Czerny, ki je baje povzročil umor, in terorista Meszaros in Andrej Lazar kot izvršilca umora. Zadnjelimenovani je pobeignil. Czerny zanika krivdo in se zagovarja tako: svojčas mu je bila predložena lista, obsegajoča več sto imen takih ljudi, ki bi imeli priti pred revolucijski tribunal. Te ljudi je dal aretirati in odvesti v zapore. Kdor bi skušal pobeigniti, naj se ga vstrelji. Druga ni storil. Meszaros priznava eden izmed umorov: skupno z Lazarjem in nekim Sasko so pripeljali do verižnega mostu v avtomobilu štiri protirevolucijske policarje. Tukai so izstopili z dvema aretiranimi, avtomobil pa poslal dalje. Ko se je le ta odstranil, dal mu je Lazar pištolo rekoč, da je treba oba aretirana umoriti. Pellaji so nato žrtvi k Donavi, ju obrnili proti reki in vstrelili od zadel v glavo. Mrliča so nato vrgli v Donavo. — V svrhu zaslišanja nadaljnjih prič se je razprava preložila.

Aprovizacija.

* Krompir za ubožno skeljo B se bo delil pri Mühleisnu, Dunajska cesta, in sicer na št. 500—700 dne 18. decembra popoldne; na št. 700—900 dne 18. decembra popoldne; na št. 900—1100 dne 19. decembra popoldne; na št. 1100—1300 dne 19. decembra popoldne; na št. 1300—1500 dne 20. decembra popoldne; na št. 1500—1700 dne 20. decembra popoldne; na št. 1700 do 1900 dne 22. decembra popoldne; na št. 1900—2100 dne 22. decembra popoldne; na št. 2100—2300 dne 23. decembra popoldne; na 2300—2500 dne 23. decembra popoldne; na št. 2500 do konca dne 24. decembra popoldne. Vsaka oseba dobi 10 kilogramov krompirja. Kilogram stane 1 K 50 vn.

* Cenejša prehrana. Vprašalne pole za cenejša živila se bodo izdajale v petek, dne 19. decembra od 8. do 12. popoldne pri vseh krušnih komisijah. Krušno legitimacijo mora prinesiti vsaka stranka s seboj. — Pravico do cenejših prehrane imajo le resnični reveži, dalje delavci, nameščenci in uradniki, ki so odvsnili le od svojega zaslužka. Kdor bi neopravičeno prejemal cenejša živila, bo kaznovan z globo do 20.000 K in z zaporom do 6 mesecev. — Kdor je upravičen do cenejših prehrane, pa ne pride v petek h krušni komisiji po vprašalno polo, jo dobi šele tedaj, ko se zopet objavi v listih nova izdaja vprašalnih pol. — Aktivnim železničarjem in članom »Samopomoči« sploh ni treba izpolniti vprašalne pole. Če pa imajo poleg plače še lastno premoženje, dobe vprašalne pole pri železniških aprovizacijah, oziroma pri »Samopomoči«. — Vprašalne pole se smejo izpolniti le s tinto in jih mora sopodpisati hišni gospodar ali upravitelj hiše. — Kdor ne zna dobro pisati, naj naprosi koga drugega, da mu jo izpolni. Nepravilno ali slabo izpolnjene vprašalne pole se ne bodo sprejemale in reševale. Dveh pol ne dobi nobena stranka. Odklonjenim prosilcem se vprašalne pole ne vrnejo.

Poizvedbe.

— Stara lovska kratkodlaka psica rujave barve z belimi lisami se je izgubila. Oddati pri Urbancu Sv. Petra cesta šte. 1.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnica in tisk »Narodne tiskarne«.

Trpite na reumatizmu in ghitnih bolečinah? Vdrnenje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 24 K.

Rabite milo odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 steklenic 12 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine, 1 steklenica 4 krone. Zelodec okrepčiloča švedska tinktura, 1 steklenica 10 K. — Omot in poština posebel, a najceneje, Eugen V. Feller, Stabica donje, Elzarg. št. 222, Elzarg.

ka posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

e hranilne vloge po čistih ⁵⁴

3 %

brez odbitka rentnega davka

zaklad nad K 1,100.000.

Ustanovljena l. 1818.

Obrat za rezanje drv A. DRAME, Rožna ulica 41/II. nad. (šabljak 2).
Naznanilo. Vojudno naznanjam, da mi je vsled nabave novih strojev mogoče točno in poceni postreči cenjenemu občinstvu.
 Naročila se sprejemajo: Rožna ulica 41/II.
 Priporoča se A. DRAME.

RAZGLAS.

Dne 2. januarja 1920 ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželni dvorcu (Kongresni trg) XXXII. žrebanje obveznic 4%, deželnega posojila vojvodine Kranjske iz leta 1888.

Esence za likerje, rum in žganje dobavlja v vsaki množini, ker je dovoljen izvoz v Jugoslavijo, po železnici potom špediterja v priznani najboljših kakovostih in poceni.
Prva dunajska parna tovar. eter. olj. esenc in barv J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV. 1., Friedrichsplatz 3/a. Ustanovljeno leta 1872

Specijaliteta: Kingston rum Basis. Najnižje stavljenе ponudbe slede po naročilu. 8683

ING. ARTUR ZEISEL

Prezisijski stroji za obdelovanje železa in kovin.
 Dunaj (Wien) IX., Spittelauerland 7, telefon št. 23617.

Dobavljam točno in ceno moderne

strožnice za železo revolverne strožnice avtomate skobelnice (freze) vrtačnice stroje za oblanje shapingske stroje	prirezovalnice (Stossmaschine) vrezovalnice vijakov krožne brusilnice brusilnice za orodje stiskalnice žage stroje za obdelovanje pločevine.
--	--

Dalje orodje in dvigala. 9766

MODNI SALON
STOCHLY - MASCHKE
LJUBLJANA,
 Zidovska ul. 3, dvorski trg 1.
 Priporoča svojo veliko izbiro krasnih modelov v baržunastih, velour, plišastih in filcstih klobukih, ki jih pripravljamo za dame in deklice. Popravila točno in ceno. Žalni klobuki gotovi.

Pozor! Trgovci, Pozor!

Ki želijo v najkrajšem času dobiti različne kandite ali fondant bonbone, naj pošljejo sladkor tvornici čokolade, bonbonov in in slaščic Josip Rajster v Šostanju. V predelavo se sprejme od najmanjše do največje množine sladkorja. Za predelavo se računa skrajno ugodna cena. Izdelki so prvovrstni s prav finim aromom in okusom po žetji kakor: maline, limone, sadje, jačalice, drops, medeni, mandeljni itd.

Kupi se vsaka množina orehov. Istotam se sprejme tudi knjigovodja, prva moč. Prošnje naj se opremijo s spričevali. Plača po dogovoru.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Dovoljujemo si Vam naznaniti, da se je sklenilo povišati delniško glavnicno strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani od

K 6.000.000 — na K 10.000.000 —

z izdajo 10.000 novih delnic po nom. K 400.—. Od novo izdanih delnic pripade 7500 delnic starim delničarjem, ostalih 2500 delnic pa bode Upravni svet dal na razpolago novim subskribentom.

Subskripcija se vrši pri podpisanih zavodih in njih podružnicah pod sledečimi pogoji:

Starim delničarjem pripade na dve stari delnici ena nova po kurzu 600.— tel. quel. Ker so prvotne delnice še v tisku, zadostuje, da gg. delničarji prijavijo subskripcijo pri onem zavodu, pri katerem so subskribirali prvo emisijo.

Novi delničarji dobijo delnice po kurzu 850.— tel. quel in se imajo iste uplačati takoj s prijavo. Razdelitev delnic si pridržuje upravni svet. V kolikor bodo vplačani zneski znašali več kot dodeljene delnice, se isti povrnejo subskribentom takoj po razdelitvi brez obresti.

Nove delnice participirajo na dobičku 1. 1920. Subskripcija se vrši pri Jadranski banki, Ljubljanski kreditni banki in Zadrugi zvezi v Ljubljani, ter pri podružnicah teh zavodov od 10. decembra do 25. decembra 1919.

V LJUBLJANI dne 11. decembra 1919.

Upravni svet. Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

Kupi se vsaka množina
 okrogloga, tesanega in rezanega lesa
 (žaganic) po ugodnih cenah. V ponudbah naj se množina ter vrsta lesa označi. Malomali M. lesotrošč, Maribor.

Proda se vođa male rabljena manufakturna oprava

Pogoji in cena po dogovoru, Kije, se izve pri tvrdki Feliks Urban, Ljubljana. 10349

Kontoristinja perfektna v slovenskem in nemškem jeziku in stenografiji, izvrstna strojevska, zaslediva računarica, se išče s 1. januarjem. Začetna plača K 500.—, prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava. Dobri cena hrana se lahko dobi v uradniški kuhinji. Posteljno perilo je (rjuhe, blazine, odeje) je prinesli sebo. Prva jugoslovanska tovarna kapti in drugih lesnih izdelkov. Loka pri Zsmu. 10483

Čevlje

na debelo in drobno
 Aleksander Oblat, Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.

Trgovski pošnik

dobro vpeljan in 10472

kontoristinja popolnoma zmožna samostojne korespondence in knjigovodstva, se takoj sprejme v veletrgovini Peter Zajc, Cel o. 10472

PISEMSKE ZNAMKE,

vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvatske S.H.S. bosenske, srbske, italijanske, reške, medjimurske, varadske, temšvarke, i. t. d. kupujem v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s cenami na A. Weisz, Briefmarkenhandlung Dunaj (Wien) I. Adlgerasse 8. 9920

Prva jugoslovanska tovarna čistilnega praha

nudi pomade bele — rdeče, prah v zavitihi, kakor tudi beli izvleček „SIDOLIN“ — tekočina v malih steklenicah — najboljše čistilo za vse kovine.

A. Radesich nasi., Kamnik. Prah se razpošilja tudi v celih vagonih

Medica & Komp.

priporoča
 svojo veliko zalogo manufakturnega blaga na debelo. — Sodna ul. 7.

Tarčnik in dekorater

M. Zor

Bleiwelsova cesta poleg drž. vlade

se priporoča v napravo žimnic, vzmetnih žimnic, divanov, otoman, dekoracij, zastorov in tapiceranja sob, katera dela izvršuje priznano solidno in po nizkih cenah. 6835

Prosi blagohotnih naročil.

„ADRIJA“

Mirodilnica in zaloga fotografskih aparatov ter potrebščin.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Barvila za obleke „TEKLA“. Pralni praški. Čistila za slamičke „STROBIN“. Nadomestilo tobaka. Nadomestilo toaletnega mila. „ROZNI PRAŠEK“ najboljšo sredstvo za negovanje polti. Preizkušeno dobro sredstvo proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jajc. — Koncesionirana zaloga strupov

H. Seljak

Ljubljana, Prešernova ulica 52
 Velika zaloga otroških, damskih in modnih čevljev od 60 krom naprej. 10311

Karbid

kakor tudi krasne karbidne svetilke razpošilja vsako množino po tvorniški ceni tvorniška zaloga Janko Andrašic v Mariboru. 10291

DRVA

mehka in trda dobavi in pripelje na dom. V. Šačnik, parna žaga za državnim kolodvorom. 9921

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica Alojzij Fuchs Selenburgova ul. 6. Kupi- zlato in srebro stih cenah, priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov i. t. d. vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. 7998

V MARIBOR

se je preselil

univ. med. dr. Benjamin Ipavic

mногоletni asistent ženske in porod. klinike v Ljubljani, večletni operater ženske in porod. klinike prof. Ernsta Wertheima na Dunaju.

Ordinira v Gosposki ulici 46, I. nadst. od 15. do 16. ure

RADIUM „ELEVATOR“

vsebujoča vinovica (francosko žganje) je edinoprava in patentirana ter najzadnejše sredstvo proti trganju, revmatizmu in živčnim boleznim splošno znana.

Dobiva se v vseh trgovinah, drogerijah in lekarnah.

Na debelo pa v glavni zalogi za celo Slovenijo: F. Šibenik, Ljubljana, Gosposka ul. 16

Pri zdravilišču Rogaska Slatina

se odda za zdraviliško dobo 1. 1920, 1921, 1922 in 1923, to je za 4 leta: 1.) **Medno trgovino** za dame in gospode za letno najemnino K 1200; 2.) **restavracijo v sanatoriju** za letno najemnino K 4000 in K 7000 za uporabo inventarja. Opozni se, da se mora v tej restavraciji kuhati le po zdraviliških navodilih.

Navedene najemnine zneske je smatrati za najmanjše ponudke, vendar poverjenosti za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke.

Glede morebitnega prevzema inventarja pri modni trgovini, v kolikor je last dotedanjega najemnika, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom.

Ponudbam, katere je vložiti najkasneje 31. decembra 1919 naravnost pri ravnateljstvu „Državnega zdravilišča Rogaska Slatina“, je poleg ponudbe najemnine zneska priložiti sledeče dokaze:

1. o strokovni usposobljenosti, 2. o narodnosti, 3. o zadostni višini obratne glavnice.

Natančna dolasnja daje ravnateljstvo „Državnega zdravilišča Rogaska Slatina“. 10433

Razglas.

Dne 2. januarja 1920 ob 11. uri dopoldne se bo vršilo v deželni dvorcu na Kongresnem trgu III. žrebanje obveznic 4-5%, deželnega posojila vojvodine Kranjske iz leta 1917 v prvotnem znesku 4,400,000 K. 10492

Odvetnik

dr. Lenart Boëzio

si usoja naznaniti, da je otvoril

svojo pisarno

v Gornji Radgoni,

Spodnji Gris št. 12.

Dioničko društvo za gradnjo vila u Crikvenici.

Bavi se gradnjom i kupnjom vila i gradilišta u Primorju i Gorskom kotaru. Izrađuje projekte i troškovnike, podaje strukovna mišljenja u svim pitanjima gradjevno-tehničke naravi i posređuje kot svih gornjih transakcija. 10302

Veletrgovina na debelo z manuf. blagom

Hedžet & Koritnik, Ljubljana

se je preselila v Franciškansko u. 4. (dvorišče)

Dobavlja prvovrstno manufakturno, sukneno in perilno blago iz Anglije, Francije in Italije.

Pozor!!

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki

Pozor!!

Trgovina z vinom

Oset & Cajko, Slovenigrader.

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega sortiranega vina kakor: muškatelec, rizling, šipon, burgundec, portugalsko, šilhar, pristnega ljutomercana, pekrčana, haložana, bizelčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina. 10449

Kupujeva iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Se priporoča

Andrej Oset in Franjo Cajko.

Broj 1774

10297

Natečaj.

Kod gradske občine Bihać (Bosna) ima se popuniti **mjesto gradskog lječnika**, skopčano sa godišnjim berivima IX. činovnog ranga i dodacima na skupoću po šemi A.

Onim reflektantima, koji se u državnoj službi nalaze, bi će priznat onaj čin kojega obnašaju.

Gradski lječnik dužan je objavljati dužnosti bolničkog lječnika i besplatno lječiti siromahe.

Molitelji koji ono mjesto postiči žele, moraju biti pripadnici kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca, Čehoslovačke republike ili Poljskog Kraljevstva te uz pismenu molbu priposlati:

- 1.) Krstni ili rodni list.
- 2.) Svjedočbu naobrazbe.
- 3.) Svjedočbu o strokovnoj praksi.
- 4.) Svjedočbu o nadležnosti.
- 5.) Lječničku svjedočbu o telesnoj sposobnosti.

Ovako obložene molbe imaju se se gradskom poglavarstvu u Bihaću (Bosna) priposlati najkasnije **do 31. decembra 1919.**

Gradsko poglavarstvo Bihać,
 dne 28. novembra 1919.

Združene opekarne preje

F. P. Vidic & Komp. Vič, Ivan Knez, Brdo
 nudijo:

zarebane strešnike
 (utorni crep) in zidno opeko

Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Stanje vlog je značalo koncem meseca junija 1918 K 280.000.000.—.

Glavnica K 100.000.000.—.

Podružnica
 v Ljubljani

Češka industrijalna banka

Stritarjeva
 ulica št. 9.

Nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vsakovrstne bančne transakcije.